

**Wiener osiguranje Vienna Insurance Group
a.d. Banja Luka**

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji

31. decembar 2016.

Sadržaj

Izvještaj Uprave	1
Odgovornost Uprave za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	6
Izvještaj nezavisnog revizora akcionarima	7
Izvještaj o finansijskom položaju	9
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	10
Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama	12
Izvještaj o novčanim tokovima	14
Bilješke uz finansijske izvještaje	15 - 93

Izvještaj Uprave

Uprava predstavlja izvještaj zajedno sa revidiranim godišnjim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2016.

Wiener osiguranje Vienna Insurance Group akcionarsko društvo Pale je osnovano 1992. godine, a danas posluje kao punopravni član jedne od najvećih osiguravajućih grupacija u Centralnoj i Jugoistočnoj Evropi VIENNA INSURANCE GROUP AG Vienna. Osnovni kapital Wiener osiguranja VIG AD Banja Luka je 14.149 hiljada KM. U skladu sa Zakonom o društvima za osiguranje, Društvo je registrovano za obavljanje poslova neživotnih i životnih osiguranja.

Od 01.12.2014. godine Društvo je promijenilo naziv i sjedište. Stari naziv i sjedište „Jahorina osiguranje VIG“ ad Pale promijenjen je u novi naziv Wiener osiguranje Vienna Insurance Group AD sa sjedištem u Banja Luci. Proces preseljenja je uspješno završen sa 01.02.2015. godine.

U cilju podizanja nivoa kvaliteta usluga osnovali smo 2003. godine specijalizovano preduzeće za obavljanje usluga tehničkog pregleda "Jahorina auto" d.o.o. i danas u više od 20 gradova širom BiH u vlastitim, savremeno opremljenim centrima obavljamo tehničke preglede za naše klijente.

Wiener osiguranje Vienna Insurance Group AD je jedan od osnivača i vlasnik 28% kapitala Društva za upravljanje investicionim fondovima "Jahorina Konseko progres" AD Pale.

Kao dokaz da poslujemo po najvišim standardima sistema kvaliteta, od 2002. godine posjedujemo certifikat Sistem menadžmenta kvalitetom ISO 9001: 2008 pribavljen od TÜV Nord Cert GmbH.

Sa željom da budemo bliže korisnicima naših usluga i proizvoda stvorili smo mrežu od 8 filijala sa više poslovnica i ispostava širom BiH. Sa 31. decembrom 2016. godine imamo 295 zaposlenih i vrlo razgranatu distribucionu mrežu u BiH.

Glavni ciljevi i dugoročna strategija su zaštita sigurnosti i interesa klijenata, a u skladu sa tim zadržavanje liderske pozicije u Republici Srpskoj i povećanje tržišnog učešća u BiH. Svoj razvoj baziramo na daljem unapređenju palete imovinskih osiguranja kao i osiguranju života gdje i u 2016. godini bilježimo značajan rast u odnosu na prethodnu godinu. Na tržištu Republike Srpske Wiener osiguranje je zadržalo lidersku poziciju sa ukupnim tržišnim učešćem od 10,00% (bez premije iz FBiH). Wiener osiguranje VIG AD je u 2016. godini na tržištu BiH imalo učešće od 5,00%, i nalazi se na osmoj poziciji na tržištu osiguranja BiH po visini premije.

Društvo je u 2016. ostvarilo ukupnu fakturisano premiju u iznosu od 31.483 hiljada KM, od čega je iznos od 27.302 hiljada KM fakturisana premija neživotnih osiguranja, a 4.181 hiljade KM fakturisana premija životnih osiguranja. Najveće učešće u premiji neživotnih osiguranja ima premija osiguranja imovine (vrste osiguranja 08 i 09) sa 38%, premija autoodgovornosti sa 33%, nezgode sa 15%, autokaska sa 8% itd.

Vrijedno je napomenuti da je u ukupnoj strukturi premije došlo do značajnog smanjenja učešća premije autoodgovornosti. Sve ovo potvrđuje činjenicu da je orijentacija Wiener osiguranja Vienna Insurance Group AD bila, i biće i u narednom periodu, prodaja profitabilnijih imovinskih vrsta osiguranja, i povećanje njihovog učešća u ukupnom portfelju Društva.

Wiener osiguranje VIG AD je u 2016. godini imalo ukupno riješenih odštetnih zahtjeva u iznosu od 11.521 hiljada KM od čega je iznos od 11.027 hiljada KM odnosi na štete neživotnih osiguranja ili 95,72%, a iznos od 494 hiljade KM na štete životnih osiguranja ili 4,28%. Od ukupnog iznosa riješenih odštetnih zahtjeva isplaćeno je 11.653 hiljade KM.

U 2016. godini ukupno na rješavanju je bilo 6.198 odštetnih zahtjeva. Od ukupnog broja odštetnih zahtjeva u rješavanju, 5.964 se odnosilo na neživotna osiguranja, a 234 odštetnih zahtjeva je bilo iz životnog osiguranja.

Po obračunu 31.12.2016. god. izvršena je rezervacija 1.224 slučaja prijavljenih nastalih šteta neživotnih osiguranja u vrijednosti 13.678 hiljada KM. Najveći broj rezervisanih šteta se odnosi na štete iz osnova autoodgovornosti 482 slučaja ili 39,38% u vrijednosti 5.006 hiljade KM ili 36,60% ukupno rezervisanih nastalih prijavljenih šteta, a iz osnova neobaveznih osiguranja 742 slučaja ili 60,62%, u vrijednosti 8.672 hiljade KM ili 63,40%.

Najveći iznos rezervi za nastale prijavljene štete neobaveznih osiguranja je na tarifi 09 imovina ostalo 6.396 hiljada KM, tarifa 08 požar 423 hiljada KM, te tarifa 03 auto kasko 783 hiljade KM, tarifi 01 nezgoda 368 hiljade KM, te ostale vrste imovine 702 hiljade KM.

Ukupne rezerve šteta od poplava iznose 157 hiljada KM ili 1,14% nastalih prijavljenih šteta. Prosječna rezervisana šteta iznosi 11 hiljada KM.

Izvještaj Uprave (nastavak)

U skladu sa zakonskom regulativom Društvo je formiralo tehničke rezerve životnih i neživotnih osiguranja, za pokriće budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizilaze iz poslova osiguranja, a u skladu sa Zakonom o društvima za osiguranje. Djelatnost osiguranja je povezana sa velikim brojem različitih vrsta rizika koji su konstantno prisutni i koji se mogu realizovati sa različitim intenzitetima. Pod rizikom se podrazumijeva vjerovatnoća nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski rezultat i položaj društva za osiguranje.

Tehničke rezerve na dan 31. decembra 2016. godine u neživotnim osiguranjima iznose 35.650 hiljada KM i u životnim osiguranjima 6.338 hiljada KM i formirane su po načelima aktuarske matematike, pravila struke osiguranja i odgovarajućih statističkih podataka i pokrivene su 100% sa sredstvima u skladu sa propisima i zahtjevima za diverzifikaciju plasmana (Pravilnik o visini i načinu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i minimalnog garantnog fonda).

Minimalni garantni fond Društva za poslove neživotnih osiguranja, prema Zakonu o društvima za osiguranje, iznosi 5.000.000,00 KM, a za poslove životnih osiguranja 3.000.000,00 KM. 50% minimalnog garantnog fonda, u skladu sa zakonskim propisima, Društvo drži u namjenski oročenim depozitima kod banaka u RS (BiH).

Imovinom se upravlja u maniru savjesnog privrednika, birajući investicije sa najvišim prinosom pri određenom nivou rizika. Cilj ulaganja je da se optimizuje prihod od ulaganja kao i da se osigura da se imovinom i obavezama upravlja na osnovu novčanih tokova i ročnosti. Svako prenošenje sredstava iz zone niskog prinosa u zonu gdje se očekuju veći prinosi sa sobom nosi i rizik. Rizici sredstava u Društvu mogu se svesti pod systemske, tržišne i kreditne rizike. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena Zakonom o osiguranju.

Imajući u vidu dugoročne ciljeve i ulogu investicionog portfelja, donošenje odgovarajućeg uputstva o upravljanju rizicima u velikoj mjeri je povezano sa donošenjem smjernica za investicionu politiku. Samim tim Društvo aktivno pristupa uvođenju novih sistema upravljanja imovinom i rizicima, u svrhu postavljanja čvrstih temelja koji će zadovoljavati standarde profesionalnog upravljanja.

Osnovni cilj Društva prilikom upravljanja finansijskim i osiguravajućim rizicima je održavanje nivoa kapitala adekvatnog obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavlja, te s obzirom na rizike kojima je izloženo. Uprava prepoznaje značaj postojanja efikasnog i efektivnog sistema upravljanja rizicima. Rukovodstvo pregleda i odobrava ciljane portfelje na periodičnoj osnovi, utvrđuje smjernice ulaganja i limite, i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom.

Upravljanje rizicima kojima je u svom poslovanju Društvo izloženo sprovodi se kontinuirano, upravljanje rizicima omogućava identifikaciju, analizu, kvantifikaciju i kontrolu rizika Društva.

Agencija kontroliše solventnost Društva kako bi se osiguralo pokriće obaveza proizašlih iz mogućih ekonomskih promjena ili prirodnih katastrofa.

Ekonomsko okruženje

Trenutno, finansijska tržišta u RS i BiH su ograničena i malena, a ako se ovome doda i globalna ekonomska kriza, čak i u zemljama članicama EU, sve ovo će se reflektovati i na način ulaganja i prinose na uložena sredstva u 2016. godini.

Tržište osiguranja

Ukupna ostvarena premija na tržištu BiH za period 01.01. - 31.12.2016. godine iznosila je 634.057 hiljada KM, što u odnosu na premiju od 588.653 hiljada KM koja je ostvarena u 2015. godini predstavlja rast od 7,7%.

Ukupno učešće neživotnih osiguranja iznosilo je 79,61%, a učešće životnih osiguranja 20,39%.

Ukupna premija koja je ostvarena na tržištu Republike Srpske iznosila je 198.149 hiljada KM, i u odnosu na premiju koja je ostvarena u 2015. godini od 182.767 hiljade KM predstavlja rast od 8,4%. Premija ostvarena na tržištu FBiH iznosila je 435.908 hiljada KM i veća je 7,4% u odnosu na 2016. godinu.

Izvještaj Uprave (nastavak)

VIENNA INSURANCE GROUP

Oko 23.000 Vienna Insurance Group („VIG“) zaposlenih u oko 50 društava Grupe, u 25 država, ostvarilo je oko EUR 9 milijardi premije u 2016. Ovo čini Grupu jednom od vodećih osiguravajućih grupacija uvrštenih na berzu u Austriji i Centralnoj i Istočnoj Evropi. Kao broj 1 na svojim glavnim tržištima, VIG svojim klijentima pruža izvanredan portfolio proizvoda i usluga u segmentu osiguranja imovine i nezgode, kao i životnog i zdravstvenog osiguranja.

Od Austrije do Centralne i Istočne Evrope

Korijeni VIG sežu unazad do 1824. godine u Austriji: 190 godina istorije u kojima se Društvo razvilo iz uspješnog lokalnog osiguravača u vodeću međunarodnu grupaciju. Priča počinje sa Wiener Städtische, jednim od prvih društava iz Zapadne Evrope u svojoj industriji koje je prepoznalo mogućnosti rasta u Centralnoj i Istočnoj Evropi, i koje je iskoristilo priliku da uđe na tržište bivše Čehoslovačke u 1990. godini. Ostala tržišta su uslijedila, tako što se Društvo proširilo na Mađarsku u 1996., Poljsku u 1998., Hrvatsku u 1999. i Rumuniju u 2001. godini. Nakon ulaska na tržište Moldavije u 2014., Vienna Insurance Group sada posluje na 25 tržišta.

Broj jedan na svojim osnovnim tržištima

VIG-ova osnovna tržišta uključuju Austriju, Češku, Slovačku, Poljsku, Rumuniju, Bugarsku, Hrvatsku, Mađarsku, Srbiju i Ukrajinu. Sa tržišnim udjelom od preko 19%, VIG je očigledan broj jedan na ovim tržištima.

Tržišta VIG u Centralnoj i Istočnoj Evropi donose preko polovine od preko EUR 9 milijardi premije Grupe u 2016. – jasan znak uspjeha strategije širenja na CIE. VIG je uvjeren da će region nastaviti da se povezuje ekonomski, što će dovesti do povećane potražnje za osiguranjem.

VIG RE, reosiguravajuće društvo koje je osnovao VIG 2008. godine, sa sjedištem u Republici Češkoj, naglašava važnost CIE regiona kao rastućeg tržišta za VIG.

Blizina klijenata– na 25 tržišta

Lokalno preduzetništvo, i bliskost klijenata koju ono donosi, igra glavnu ulogu u uspjehu VIG i reflektuje se u regionalnim vezama, multi-brand strategiji i širokom dijapazonu korištenih kanala za distribuciju. Grupa se zbog ovoga namjerno oslanja na već ustanovljene brendove pod kapom Vienna Insurance Group, jer individualna snaga ovih brendova i lokalna stručnost su ono što čini VIG uspješnom poslovnom grupacijom.

Izvještaj Uprave (nastavak)

Uspjeh postignut zahvaljujući fokusu na naše osnovne djelatnosti i obavezujuće vrijednosti

VIG je progresivan, osiguravač svjestan visokog rizika koji se fokusira na sve glavne djelatnosti, poslove osiguranja. On nudi sigurnost u obliku pouzdanosti, povjerenja i solidarnosti – ne samo svojim klijentima, već i u svom poslovanju sa poslovnim partnerima, zaposlenima i akcionarima. Sve svoje poslovne odluke po ovom pitanju su zasnovane na etičkim vrijednostima kao što su poštenje, integritet, raznolikost, jednake mogućnosti i orijentacija na klijente.

Efekte ovakvog fundamentalnog pristupa vide se ne samo u strategiji stalnog samoodrživog rasta, već i u odličnom bonitetu.

Rating agencija Standard & Poor's još je jedanput potvrdila svoju ocjenu za Vienna Insurance Group: A + sa stabilnim izgledima. To znači da VIG i dalje ima najbolji rejting od svih tvrtki u ATX indeksu, vodećem indeksu Bečke Berze. Agencija je istaknula izvrsnu konkurentsku poziciju VIG kao tržišnog lidera u Austriji i Srednjoj i Istočnoj Evropi, diverzifikovani portfelj te multikanalnu distribucijsku strategiju.

Dva snažna partnera u CIE regiji: VIG i Erste Group

Erste Group je jedna od vodećih bankarskih grupacija u Centralnoj i Istočnoj Evropi, sa jakim vezama sa Austrijom. VIG i Erste Group ušli su u strateško partnerstvo 2008. godine koje je bilo korisno za obje grupacije. Na tržištima gdje su obje grupacije aktivne, filijale Erste Group nude VIG proizvode osiguranja a društva VIG Grupe nude bankarske proizvode Erste Group zauzvrat.

Snažno prisutvo na berzi, dugoročni glavni dioničar

VIG-ove dionice su uvrštene na Bečku berzu od 1994. godine. Na kraju 2016. godine, nešto malo preko 20 godina od svoje inicijalne javne ponude, VIG je bio jedno od top društava na glavnom tržištu Bečke Berze sa tržišnom kapitalizacijom od oko EUR 2,73 milijardi. Dok je vodeći ATX indeks porastao za 9,24% u 2016, akcije VIG-a su imale pad cijene od oko 15,78%. Politika dividendi Društva je zasnovana na stabilnosti i kontinuitetu. VIG je isplatio dividendu svake godine od svoje inicijalne javne ponude.

Sekundarna berzovna kotacija VIG na Praškoj Berzi u februaru 2008. godine naglašava veliku važnost regije Centralne i Istočne Evrope za Društvo. Sa tržišnom kapitalizacijom od oko CZK 73,7 milijardi, VIG je, takođe, jedno od najvećih društava na Praškoj Berzi sa krajem 2016. godine.

Oko 70% akcija VIG je u vlasništvu Wiener Städtische Versicherungsverein, stabilnog glavnog akcionara sa dugoročnom orijentacijom. Preostale dionice su u opticaju.

Privlačan poslodavac

Pored toga što smo prvi izbor za proizvode osiguranja, VIG, takođe, želi da bude prvi izbor i kao poslodavac te da privuče najtalentovanije i najinteligentnije zaposlenike. Širok dijapazon mjera, kao što su identifikacija i razvoj individualnih vještina svakog zaposlenog, sprovedi moderno Odjeljenje za ljudske resurse. Raznolikost se vidi kao prilika i dio je svakodnevnog života u VIG. Važnost se pridaje stvaranju uslova potrebnih da bi žene razvile svoj puni potencijal. Ovo je zato što je Vienna Insurance Group svjestan da je njen uspjeh zasnovan na ljudima, i time i posvećenosti svojim zaposlenim kojih ima oko 23.000.

Više informacija o VIG je dostupno na www.vig.com i u Godišnjem Izvještaju VIG Grupe.

Izvještaj Uprave (nastavak)

Pregled poslovanja

Rezultat poslovanja Grupe i Društva za godinu koja je završila 31. decembra 2016. navedeni su u finansijskim izvještajima u nastavku.

Uprava Društva

Upravni odbor Wiener osiguranja VIG ad čine:

- Gabor Lehel, predsjednik
- Dr Rudolf Ertl, član
- Srđan Šuput, član
- Dragana Plavšić, član
- Branko Krstonošić, član
- Slavko Mitrović, član
- Mag. Goran Mandić, član
- Dr Miškić Miroslav, član do 11. januara 2016.godine
- Sanel Kusturica, član od 3. januara 2017.godine

Izvršni odbor čine:

- Srđan Šuput, predsjednik
- Dragana Plavšić, član
- Mag. Goran Mandić, član

Dr Miškić Miroslav je obavljao funkciju generalnog direktora do 31.12.2015 godine. Vršilac dužnosti generalnog direktora Društva od 01.01.2016 do 08.08.2016. godine je bio Goran Mandić. Od 08.08.2016. godine funkciju generalnog direktora obavlja Srđan Šuput.

U odnosu na prethodnu u 2017. godini kompanija je posvećena stabilizaciji prodajne mreže, jasnom pozicioniranju na trzistu i unapređenju svih radnih procesa sa glavnim ciljem unapređenja prodajnih rezultata, podrške i odnosa sa klijentima.

Odgovornost Uprave za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava Društva dužna je pripremiti odvojene i konsolidovane finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji istinito i fer pokazuju finansijski položaj Društva i Grupe, te njihovu finansijsku uspješnost i novčane tokove u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za preduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Društva i Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje odvojenih i konsolidovanih finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo i Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usaglašavanje Generalnoj skupštini godišnje izvještaje Društva i Grupe zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Generalna skupština odobrava i usvaja godišnje finansijske izvještaje.

Uprava je odgovorna za odobravanje i podnošenje odvojenih i konsolidovanih finansijskih izvještaja na stranama 9 do 93, na odobrenje Generalnoj skupštini, te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

U Banjoj Luci, 28.marta 2017.godine

Srđan Šuput

Generalni direktor

Dragana Plavšić

Izvršni član upravnog odbora

Izveštaj nezavisnog revizora akcionarima Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka

Obavili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izvještaja Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka i njegovog zavisnog društva ("Grupa") i priloženih odvojenih finansijskih izvještaja Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka („Društvo“), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2016. godine, izvještaje o sveobuhvatnoj dobiti, promjenama u kapitalu i novčanim tokovima za godinu koja završava na taj dan, te sažetak značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjavajućih informacija.

Odgovornost Uprave za konsolidovane i odvojene finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju ovih konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajno pogrešno prikazivanje, usljed prevare ili pogreške.

Revizorova odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mišljenje o ovim konsolidovanim i odvojenim finansijskim izvještajima na osnovu revizije koju smo obavili. Reviziju smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim u Republici Srpskoj. Ti standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim zahtjevima i planiramo, te obavimo reviziju na način da steknemo razumno uvjerenje da konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji ne sadrže značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u konsolidovanim i odvojenim finansijskim izvještajima. Odabrani postupci zavise od revizorove prosudbe, kao i od procjene rizika značajnog pogrešnog prikazivanja konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja, usljed prevare ili pogreške. U stvaranju tih procjena rizika, revizor razmatra interne kontrole relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja od strane subjekta kako bi se osmislili revizijski postupci koji odgovaraju okolnostima, ali ne i za namjenu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola poslovnog subjekta. Revizija, takode, uključuje ocjenjivanje adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i razumnosti računovodstvenih procjena koje je stvorila uprava, kao i ocjenjivanje cjelokupne prezentacije konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da osiguraju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Izveštaj nezavisnog revizora akcionarima Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka (nastavak)

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Grupe i Društva na dan 31. decembra 2016. godine, njihovu finansijsku uspješnost i njihove novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju
podružnica Banja Luka
Ovlašteni revizori

Jovana Dučića 13
78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina

U ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Vedran Vukotić
Rukovodilac podružnice Banja Luka

28. mart 2017. godine

Mirna Sefo
Ovlašteni revizor
Broj licence: 3090033147

Izvještaj o finansijskom položaju

na dan 31. decembra

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	1.10	5.998	6.538	4.457	4.865
Investicione nekretnine	1.11	8.726	10.507	8.726	10.507
Nematerijalna imovina					
- Odgođeni troškovi pribave	1.12	2.942	2.924	2.942	2.924
- Ostala nematerijalna imovina	1.13	195	315	191	311
Ulaganje u podružnicu	1.14	-	-	415	415
Ulaganje u pridruženo pravno lice	1.15	70	70	70	70
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	1.16	22.120	14.516	22.120	14.516
Zajmovi i potraživanja	1.16	7.754	10.644	7.679	10.553
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	1.17	13.627	15.349	13.627	15.349
Zalihe	1.18	55	134	55	133
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	1.19	4.852	4.945	4.675	4.827
Novac i novčani ekvivalenti	1.20	1.034	544	1.023	490
Ukupna aktiva		67.373	66.486	65.980	64.960
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	1.21	41.970	40.455	41.970	40.455
Uzeti zajmovi	1.22	1.310	1.576	391	391
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.23	1.264	1.521	1.231	1.488
Odgođena poreska obaveza	1.36 (b)	95	125	86	114
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	1.24	9.647	9.593	9.304	9.373
Ukupne obaveze		54.286	53.270	52.982	51.821
Kapital i rezerve					
Akcionarski kapital	1.25 (a)	14.149	11.216	14.149	11.216
Emisiona premija	1.25 (b)	2.934	2.934	2.934	2.934
Zakonske i statutarne rezerve		897	1.121	897	1.121
Rezerva fer vrijednosti	1.25 (c)	568	894	568	894
Revalorizacione rezerve		207	207	133	133
Akumulirani gubici		(5.668)	(3.156)	(5.683)	(3.159)
Ukupno kapital i rezerve		13.087	13.216	12.998	13.139
Ukupne obaveze, kapital i rezerve		67.373	66.486	65.980	64.960

Bilješke na stranicama od 15 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

za godinu koja je završila 31. decembra

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Zaračunate bruto premije	1.27	31.478	31.651	31.483	31.657
Premije predane u reosiguranje	1.27	(14.436)	(15.085)	(14.436)	(15.085)
Neto zaračunate premije		17.042	16.566	17.047	16.572
Promjena bruto rezerve prenosnih premija	1.27	678	(1.708)	678	(1.708)
Promjena rezervi prenosnih premija, udio reosiguranja	1.27	(1.144)	88	(1.144)	88
Neto zarađene premije	1.27	16.576	14.946	16.581	14.952
Prihod od provizija i naknada	1.28	3.830	4.277	3.830	4.277
Finansijski prihod	1.29	1.873	1.902	1.883	1.904
Ostali poslovni prihodi	1.30	3.534	2.946	1.593	1.265
Neto poslovni prihodi		25.813	24.071	23.887	22.398
Nastale štete	1.31	(13.945)	(11.870)	(13.989)	(11.920)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	1.31	4.132	4.297	4.132	4.297
Neto nastale štete		(9.813)	(7.573)	(9.857)	(7.623)
Troškovi pribave	1.32	(9.452)	(8.650)	(9.452)	(8.650)
Administrativni troškovi	1.33	(7.329)	(8.078)	(5.582)	(6.446)
Ostali poslovni rashodi	1.34	(4.597)	(2.669)	(4.456)	(2.659)
Finansijski troškovi	1.35	(288)	(260)	(223)	(179)
Gubitak prije poreza		(5.666)	(3.159)	(5.683)	(3.159)
Porez na dobit	1.36 (a)	-	-	-	-
Gubitak razdoblja		(5.666)	(3.159)	(5.683)	(3.159)

Bilješke na stranicama od 15 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Gubitak razdoblja		(5.666)	(3.159)	(5.683)	(3.159)
Ostala sveobuhvatna dobit razdoblja					
<i>Pozicije koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobit ili gubitak</i>		-	-	-	-
Promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju, neto od odgođenih poreza i realizovanih iznosa		(326)	657	(326)	657
<i>Pozicije koje ne mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak</i>		-	-	-	-
Revalorizacija imovine		-	(802)	-	(802)
Ostala sveobuhvatna dobit, neto od poreza		(326)	(145)	(326)	(145)
Ukupno sveobuhvatna dobit razdoblja		(5.992)	(3.304)	(6.009)	(3.304)
Osnovni i razrjedeni gubitak po akciji u KM	1.26	(45,36)	(22,44)	(45,49)	(22,44)

Bilješke na stranicama od 15 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama

za godinu koja je završila 31. decembra

Grupa	Akcionarski kapital	Emisiona premija	Zakonske i statutarne rezerve	Rezerva fer vrijednosti	Revalorizacije rezerve	Akumulirani gubici	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara 2015.	15.511	-	1.552	237	1.009	(4.723)	13.586
Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju, neto od odgođenih poreza i realizovanih iznosa (bilješka 1.25 (c))	-	-	-	657	-	-	657
Dobici od revalorizacije nekretnina, neto od odgođenog poreza	-	-	-	-	(802)	-	(802)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	657	(802)	-	(145)
<i>Gubitak razdoblja</i>	-	-	-	-	-	(3.159)	(3.159)
Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje	-	-	-	657	(802)	(3.159)	(3.304)
Dokapitalizacija	-	2.934	-	-	-	-	2.934
Prenos za pokriće akumuliranih gubitaka	(3.174)	-	(1.552)	-	-	4.726	-
Prenos u zakonske rezerve	(1.121)	-	1.121	-	-	-	-
Transakcije priznate direktno u okviru kapitala i rezervi	(4.295)	2.934	(431)	-	-	4.726	2.934
Stanje na dan 31. decembra 2015.	11.216	2.934	1.121	894	207	(3.156)	13.216
Stanje na dan 1. januara 2016.	11.216	2.934	1.121	894	207	(3.156)	13.216
Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju, neto od odgođenih poreza i realizovanih iznosa (bilješka 1.25 (c))	-	-	-	(326)	-	-	(326)
Gubici od revalorizacije nekretnina, neto od odgođenog poreza	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	(4)	(4)
<i>Gubitak razdoblja</i>	-	-	-	-	-	(5.666)	(5.666)
Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje	-	-	-	(326)	-	(5.670)	(5.996)
Dokapitalizacija	2.933	2.934	-	-	-	-	5.866
Prenos za pokriće akumuliranih gubitaka	-	(2.934)	(234)	-	-	3.168	-
Prenos u zakonske rezerve	-	-	9	-	-	(9)	-
Transakcije priznate direktno u okviru kapitala i rezervi	2.933	-	(224)	-	-	3.159	5.866
Stanje na dan 31. decembra 2016.	14.149	2.934	897	568	207	(5.668)	13.087

Bilješke na stranicama od 15 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama u kapitalu i rezervama (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra

Društvo	Akcionarski kapital	Emisiona premija	Zakonske i statutarne rezerve	Rezerva fer vrijednosti	Revalorizaci one rezerve	Akumuliran i gubici	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara 2015.	15.511	-	1.552	237	935	(4.726)	13.509
Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju, neto od odgođenih poreza i realizovanih iznosa (bilješka 1.25 (c))	-	-	-	657	-	-	657
Gubici od revalorizacije nekretnina, neto od odgođenog poreza	-	-	-	-	(802)	-	(802)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	657	(802)	-	(145)
<i>Gubitak razdoblja</i>	-	-	-	-	-	(3.159)	(3.159)
Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje	-	-	-	657	(802)	(3.159)	(3.304)
Dokapitalizacija	-	2.934	-	-	-	-	2.934
Prenos za pokriće akumuliranih gubitaka	(3.174)	-	(1.552)	-	-	4.726	-
Prenos u zakonske rezerve	(1.121)	-	1.121	-	-	-	-
Transakcije priznate direktno u okviru kapitala i rezervi	(4.295)	2.934	(431)	-	-	4.726	2.934
Stanje na dan 31. decembra 2015.	11.216	2.934	1.121	894	133	(3.159)	13.139
Stanje na dan 1. januara 2016.	11.216	2.934	1.121	894	133	(3.159)	13.139
Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju, neto od odgođenih poreza i realizovanih iznosa (bilješka 1.25 (c))	-	-	-	(326)	-	-	(326)
Gubici od revalorizacije nekretnina, neto od odgođenog poreza	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gubitak razdoblja</i>	-	-	-	-	-	(5.683)	(5.683)
Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje	-	-	-	(326)	-	(5.683)	(6.009)
Dokapitalizacija	2.933	2.934	-	-	-	-	5.866
Prenos za pokriće akumuliranih gubitaka	-	(2.934)	(234)	-	-	3.168	-
Prenos u zakonske rezerve	-	-	9	-	-	(9)	-
Transakcije priznate direktno u okviru kapitala i rezervi	2.933	-	(224)	-	-	3.159	5.868
Stanje na dan 31. decembra 2016.	14.149	2.934	897	568	133	(5.684)	12.998

Bilješke na stranicama od 15 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanim tokovima

za godinu koja je završila 31. decembra

	Bilješka	Grupa 2016. KM '000	Grupa 2015. KM '000	Društvo 2016. KM '000	Društvo 2015. KM '000
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti					
Prilivi od premije osiguranja, saosiguranja i primljeni avansi		30.775	30.956	30.778	30.962
Prilivi od učešća u naknadi štete		2.771	30.650	2.771	30.650
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti		2.957	3.029	775	860
Odlivi po osnovu naknade šteta iz osiguranja i udjela u štetama i dati avansi		(11.287)	(38.632)	(11.367)	(38.653)
Odliv po osnovu premija saosiguranja, reosiguranja i retrocesija		(8.841)	(10.562)	(8.841)	(10.563)
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda		(9.939)	(8.921)	(8.689)	(7.700)
Odlivi po osnovu troškova sprovođenja osiguranja		(6.447)	(6.356)	(6.450)	(6.353)
Odlivi po osnovu plaćenih kamata		(90)	(114)	(25)	(34)
Odlivi po osnovu poreza na dobit		-	(3)		
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti		(706)	(1.021)	(325)	(688)
<i>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnost</i>		<i>(807)</i>	<i>(974)</i>	<i>(1.373)</i>	<i>(1.519)</i>
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja					
Odlivi po osnovu dugoročnih finansijskih plasmana		(11.571)	(15.813)	(11.571)	(15.813)
Prilivi po osnovu prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, opreme, investicionih nekretnina		1.009	99	1.009	99
Prilivi po osnovu kamata		647	845	645	843
Prilivi po osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana		6.882	13.671	6.874	13.671
Odlivi po osnovu kupovine nematerijalnih ulaganja, nekretnina, opreme, investicionih nekretnina		(839)	(637)	(840)	(637)
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		<i>(3.872)</i>	<i>(1.835)</i>	<i>(3.883)</i>	<i>(1.837)</i>
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja					
Prilivi po osnovu povećanja osnovnog kapitala		5.867	2.934	5.867	2.934
Prilivi po osnovu kratkoročnih pozajmica		-	7	-	-
Smanjenje uzetih kredita		(266)	(266)	-	-
Ostali finansijski odlivi		(432)	(334)	(78)	(2)
<i>Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti</i>		<i>5.169</i>	<i>2.341</i>	<i>5.789</i>	<i>2.932</i>
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		490	(468)	533	(424)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	1.20	544	1.012	490	914
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	1.20	1.034	544	1.023	490

Bilješke na stranicama od 15 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje

1.1 Društvo koje je predmet izvještavanja

Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. („Društvo”) je akcionarsko društvo sa sjedištem u Banjoj Luci, Kninska 1 a. Društvo je matično društvo Wiener osiguranje Grupe („Grupa”). Od 01. decembra 2014. godine Društvo je promijenilo naziv i sjedište. Stari naziv i sjedište „Jahorina osiguranje VIG“ AD Pale promijenjen je u novi naziv Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. sa sjedištem u Banjoj Luci. Proces preseljenja je uspješno završen sa 1. februarom 2015. godine.

Društvo je osiguravajuće društvo koje nudi proizvode neživotnog i životnog osiguranja u Bosni i Hercegovini (Republici Srpskoj – „RS“, Brčko Distriktu – „BD“ i Federaciji Bosne i Hercegovine – „FBiH“). Poslovanje Društva predmet je Zakona o društvima za osiguranje, u skladu s kojim finansijsko izvještavanje Društva reguliše Agencija za osiguranje Republike Srpske („Agencija”) koja je centralna institucija za praćenje sistema osiguranja u Republici Srpskoj, uključujući i rad filijale u FBiH.

Društvo je u 100% vlasništvu Vienna Insurance Group („VIG“), akcionarskog društva sa sjedištem u Beču, Austriji.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja

(a) Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji sastoje se od konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja Društva.

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji Društva i njegove podružnice („Grupa”), pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).

Finansijski izvještaji odobreni su za izdavanje od strane Uprave i dostavljeni Generalnoj skupštini na prihvatanje.

(b) Funkcionalna i prezentacijska valuta

Finansijski izvještaji iskazani su u Konvertibilnim markama („KM“) koja je funkcionalna valuta. Vrijednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno). Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) sprovedi politiku tečaja na principu „currency board-a“ prema kojem je KM vezana za EUR u odnosu 1:1,95583 koji je korišten kroz 2016. i 2015. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

(c) Osnova mjerenja

Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu istorijskog troška ili amortizovanog troška umanjenog za odgovarajuće umanjenje vrijednosti, tamo gdje je prikladno, osim za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju i investicione nekretnine koje se vode po fer vrijednosti.

(d) Korištenje procjena i prosudbi

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utiču na primjenu politika i iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Procjene i za njih vezane pretpostavke zasnivaju se na istorijskom iskustvu i raznim drugim faktorima za koje se smatra da su razumni u datim uslovima i za raspoložive informacije na datum izrade finansijskih izvještaja, a rezultat kojih čini osnovu za prosuđivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza koja nije lako utvrđiva iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i za njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i budućim periodima, ako izmjena utiče i na njih.

Prosudbe Uprave koje se odnose na primjenu MSFI-a koje imaju značajan uticaj na finansijske izvještaje i procjene sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini opisane su u Bilješki 1.4.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja (nastavak)

(d) Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Mjerenje fer vrijednosti

Određeni broj računovodstvenih politika i objava Grupe zahtijeva mjerenje fer vrijednosti finansijske i nefinansijske imovine.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prenos neke obaveze u redovnoj transakciji među tržišnim učesnicima na datum mjerenja na glavnom, ili u njegovom nedostatku, najpovoljnijem tržištu kojem Grupa ima pristup na taj datum.

Kod mjerenja fer vrijednosti sredstava ili obaveza, Grupa koristi dostupne podatke sa tržišta koliko god je to moguće. Fer vrijednosti su kategorisane koristeći sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti, koja odražava značaj ulaznih parametara korištenih pri mjerenju:

- Nivo 1: kotirane tržišne cijene (neprikladne) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze.
- Nivo 2: ulazni podaci se razlikuju od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, a radi se o vidljivim ulaznim podacima za imovinu ili obavezu, bilo da su direktni (npr. kao cijena) ili indirektni (izvedeni iz cijena).
- Nivo 3: ulazni podaci za imovinu ili obaveze nisu bazirani na vidljivim tržišnim podacima (nedostupni podaci).

Ako se ulazni podaci koji se koriste za mjerenje fer vrijednosti sredstava ili obaveza mogu kategorisati u drugi nivo hijerarhije fer vrijednosti, onda se mjerenje fer vrijednosti kategorije u potpunosti u isti nivo hijerarhije fer vrijednosti kao i najniži nivo ulaznih parametara koji je značajan za cjelokupno mjerenje.

Grupa priznaje prenos između nivoa hijerarhije fer vrijednosti na kraju izvještajnog perioda tokom kojeg se promjena desila.

Dodatne informacije o pretpostavkama korištenim prilikom mjerenja fer vrijednosti navedene su u Bilješci 1.43 Mjerenje fer vrijednosti.

1.3 Značajne računovodstvene politike

(a) Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine Društvo i njegova podružnica (zajedno „Grupa”).

Podružnice

Podružnice su Društva koja kontroliše Grupa. Grupa kontroliše društvo ukoliko je izložena ili ima pravo na varijabilne povrate od upravljanja tim društvom i ima sposobnost uticaja na te povrate kroz svoju moć upravljanja tim društvom. Finansijski izvještaji podružnica uključeni su u konsolidovane finansijske izvještaje od datuma sticanja kontrole do datuma prestanka kontrole.

Metoda kupnje koristi se za evidentiranje sticanja podružnice od strane Grupe. Trošak sticanja podružnice mjeri se po fer vrijednosti date imovine, izdatih vlasničkih instrumenata i nastalih ili preuzetih obaveza na datum razmjene, uvećano za troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju. Stečena prepoznatljiva imovina i obaveze i preuzete potencijalne obaveze u poslovnim kombinacijama početno se vrednuju po fer vrijednosti na datum sticanja, nezavisno od udjela interesa manjinskih akcionara. Višak troška sticanja iznad fer vrijednosti udjela Grupe u stečenoj prepoznatljivoj neto imovini, uključujući i nematerijalnu imovinu, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je trošak sticanja manji od fer vrijednosti neto imovine stečene podružnice, razlika se priznaje u dobiti ili gubitku.

U odvojenim finansijskim izvještajima Društva, ulaganje u podružnicu je iskazano po trošku sticanja umanjenom za odgovarajuće umanjenje vrijednosti, ukoliko je to potrebno.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(a) Osnova konsolidacije (nastavak)

Udjeli u pravnim licima koji se vode po metodi udjela

Udjeli Grupe u pravnim licima koji se vode po metodi udjela sastoje se od ulaganja u pridruženo pravno lice.

Pridružena pravna lica su društva nad kojima Grupa ima značajan uticaj, ali nema kontrolu ili zajedničku kontrolu nad finansijskim i poslovnim politikama. Ulaganja u pridružena pravna lica obručavaju se primjenom metode udjela. Ona se početno priznaju po trošku sticanja, koji uključuje i troškove transakcije. Nakon početnog priznavanja, konsolidovani finansijski izvještaji Grupe uključuju udio u dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pridruženog pravnog lica evidentiranog metodom udjela, sve do datuma prestanka značajnog uticaja ili zajedničke kontrole.

Transakcije eliminisane prilikom konsolidacije

Stanja i transakcije među članicama Grupe te nerealizovani prihodi i rashodi iz transakcija među članicama Grupe, eliminišu se kod izrade konsolidacije finansijskih izvještaja. Nerealizovani gubici se eliminišu na isti način kao i nerealizovani dobiti, osim ako ne postoji dokaz o umanjenju vrijednosti.

(b) Transakcije u stranoj valuti

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obaveze denominovane u stranoj valuti na datum izvještaja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali po osnovi kursnih razlika monetarnih stavki predstavljaju razliku amortizovanog troška u funkcionalnoj valuti na početku razdoblja, usklađenog za efektivnu kamatu i plaćanja tokom perioda, i amortizovanog troška u stranoj valuti preračunatog po kursu važećem na kraju perioda. Nemonetarna imovina i obaveze denominovane u stranoj valuti koje se mjere po fer vrijednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema važećem kursu na datum kada je njihova fer vrijednost utvrđena. Kursne razlike proizašle iz preračunavanja priznaju se u dobiti ili gubitku.

Najznačajnija valuta za koju Grupa veže svoje obaveze (matematička rezerva životnog osiguranja) i prihode (premiju životnog osiguranja) i troškove (naknade životnog osiguranja) je Euro, dok je najveći dio imovine iskazan u KM.

(c) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema su materijalna imovina koja se drži s namjerom upotrebe u svrhu pružanja usluga ili u administrativne svrhe.

Priznavanje i mjerenje

Oprema se mjeri po istorijskom trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Zemljište i zgrade koje se koriste u distribuciji proizvoda ili usluga, ili u administrativne svrhe prikazane su u izvještaju o finansijskom položaju po njihovim revalorizovanim vrijednostima koji predstavljaju njihovu fer vrijednost koja se bazira na njihovoj trenutnoj primjeni na datum revalorizacije, umanjenom za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Svako povećanje vrijednosti koje je rezultat revalorizacije takvog zemljišta i zgrada pripisuje se revalorizacionim rezervama, osim do onog iznosa do kojeg se stornira revalorizacijsko smanjenje istog sredstva koje je prethodno priznato kao rashod u bilansu uspjeha, u kojem se slučaju povećanje priznaje u bilansu uspjeha do iznosa prethodno priznatog rashoda. Smanjenje knjigovodstvene vrijednosti usljed revalorizacije takvog zemljišta i zgrada priznaje se kao rashod do iznosa koji prevazilazi revalorizacione rezerve koje se odnose na ta sredstva.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(c) Nekretnine i oprema (nastavak)

Priznavanje i mjerenje (nastavak)

Ulaganja u nekretnine su iskazana po nabavnom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti. Amortizacija se počinje obračunavati kada je imovina spremna za namijenjenu upotrebu.

Troškovi uključuju rashode koji se mogu direktno pripisati pribavi imovine.

Svaki dobitak ili gubitak od otuđenja nekretnina i opreme (obračunat kao razlika između neto prihoda od otuđenja i knjigovodstvene vrijednosti) priznaje se u dobit ili gubitak.

Oprema se vrednuje po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Troškovi zamjene dijela nekretnina i opreme priznaju se u knjigovodstveni iznos imovine samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom priticati u Grupu i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u dobiti ili gubitku linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe pojedinih dijelova nekretnina i opreme. Zemljišta i imovina u pripremi se ne amortizuju.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2016. i 2015.
Građevinski objekti – zgrade	66 – 76 godina
Kompjuterska oprema	4 – 5 godina
Namještaj i ostala oprema	6 – 10 godina
Motorna vozila	6,5 godina
Ostalo	5 – 20 godina

Metode amortizacije i korisni vijek preispituju se, i ukoliko je potrebno prepravljaju, na svaki datum izvještavanja.

Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje do nadoknadivog iznosa ako je knjigovodstvena vrijednost veća od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Dobici ili gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u dobit ili gubitak.

(d) Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su materijalna imovina koja se dugoročno drži s namjerom ostvarivanja zarade od najamnine i/ili porasta tržišne vrijednosti, ne koristi se u svrhu pružanja usluga ili druge administrativne svrhe.

Investicione nekretnine sastoje se od zasebnih nekretnina i pripadajućeg zemljišta. Investicione nekretnine se vode po fer vrijednosti, sa priznavanjem svake njihove promjene kroz dobit ili gubitak.

Nekretnine se inicijalno priznaju po fer vrijednosti i vode se po fer vrijednosti nakon priznavanja. Ukoliko Grupa počne koristiti nekretnine klasifikovane u investicione nekretnine, one se reklasifikuju u nekretnine i opremu, a fer vrijednost na dan reklasifikacije postaje trošak za daljnje mjerenje.

Ukoliko dio nekretnina i opreme postane investiciona nekretnina zbog promjene namjene, eventualna razlika između knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti na dan transfera priznaje se u kapital kao revalorizacija nekretnina i opreme. Nakon otuđenja, preostali višak revalorizacionih rezervi prebacuje se u zadržanu dobit unutar kapitala, odnosno, prenos se ne iskazuje u sveobuhvatnoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(e) Nematerijalna imovina

Odgođeni troškovi pribave – ugovori o osiguranju

Troškovi pribave uključuju sve troškove nastale direktno i indirektno u vezi sa zaključivanjem novih ugovora o osiguranju i obnovi postojećih ugovora.

Odgođeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije (osim za obnovu polisa) koje su plaćene agentima i plate radnika zaposlenih u pribavi nastale pri zaključivanju polisa osiguranja u toku finansijske godine, ali koje se odnose na iduću finansijsku godinu te ostale varijabilne troškove ugovaranja i izdavanja polisa. Opšti troškovi prodaje i opšti troškovi pojedinih grupa osiguranja se ne razgraničavaju. Za poslove neživotnog osiguranja, odgođeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se poređenjem rezervi za prenosne premije na datum izvještavanja s bruto premijama polisiranim tokom godine, razgraničavajući uporedivi dio troškova pribave.

Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave uključeni su u izračun rezervi životnog osiguranja na temelju Zillmerizacije. Kao takvi odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja ne prikazuju se kao posebna pozicija u izvještaju o finansijskom položaju.

Nadoknadivi iznos odgođenih troškova pribave procjenjuje se na svaki datum izvještavanja kao dio testa adekvatnosti obaveza.

Ostala nematerijalna imovina

Ostala nematerijalna imovina stečena od strane Grupe, koja ima konačan vijek upotrebe, iskazuje se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Naknadni troškovi kapitalizuju se samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi od imovine na koju se odnose. Svi ostali troškovi, priznaju se u dobiti i gubitku kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u dobiti ili gubitku linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe nematerijalne imovine, od dana kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2016. i 2015.
Software	7,5 godina
Ostala nematerijalna imovina - prava	10 godina

Korisni vijek upotrebe provjerava se i koriguje, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještavanja. Dobici i gubici od otuđenja utvrđuju se upoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u dobit ili gubitak.

(f) Najmovi

Operativni – Grupa kao najmoprimac

Najam kod kojeg Grupa kao najmoprimac ne preuzima suštinski sve rizike i koristi vezane za vlasništvo, klasifikuje se kao operativni najam. Rashodi po osnovu operativnog najma priznaju se u dobiti ili gubitku po linearnoj metodi tokom trajanja najma i uključeni su u ostale operativne rashode.

Finansijski – Grupa kao najmoprimac

Najam kod kojeg Grupa kao najmoprimac preuzima suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom, klasifikuje se kao finansijski najam. Finansijski najam je prikazan u izvještaju o finansijskom položaju u sklopu nekretnina i opreme po trošku sticanja umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Ova sredstva se amortizuju kroz njihov očekivani korisni vijek koji se zasniva na trajanju najma (pogledati računovodstvenu politiku za nekretnine i opremu). Plaćanja na temelju finansijskog najma priznaju se u dobiti ili gubitku po linearnoj metodi tokom trajanja najma.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(g) Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižem od troška ili neto prodajne vrijednosti. Zalihe su vrednovane po trošku nabavke, uključuju sve troškove koji su potrebni za dovođenje zaliha u stanje spremno za upotrebu, koristeći metodu prosječnog ponderisanog troška.

Neto prodajna vrijednost je procijenjena prodajna cijena u normalnom toku poslovanja umanjena za procijenjene troškove kompletiranja i prodaje zaliha.

(h) Finansijski instrumenti

Klasifikacija

Grupa klasifikuje svoje finansijske instrumente u sljedeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska imovina raspoloživa za prodaju i ostale finansijske obaveze. Klasifikacija zavisi od namjere s kojom su finansijska imovina i obaveze stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine i obaveza prilikom početnog priznavanja i, ukoliko je prikladno, ponovno je procjenjuje na svaki datum izvještavanja.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja uključuju nederivativnu finansijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja te koja ne kotira na aktivnom tržištu. Zajmovi i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju depozite kod banaka i kredite osiguranicima i zaposlenicima i drugim institucijama.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje nederivativnu finansijsku imovinu koja je raspoređena u ovu kategoriju ili nije raspoređena niti u jednu drugu kategoriju. Finansijska imovina raspoređena kao raspoloživa za prodaju namjerava se držati na neodređeno vrijeme, ali se može prodati u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjene kamatnih stopa, kursnih razlika ili cijena vlasničkih instrumenata. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze su sve finansijske obaveze koje nisu raspoređene u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Potraživanja nastala iz ugovora o osiguranju se knjiže po MSFI 4 *Ugovori o osiguranju*. Ostale finansijske obaveze se objavljuju u izvještaju o finansijskom položaju pod "Osiguranje i ostala potraživanja i odloženi prihod".

Priznavanje i prestanak priznavanja

Kupovina i prodaja finansijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum kada se Grupa obavezuje na kupovinu ili prodaju instrumenta. Zajmovi i potraživanja i finansijske obaveze koje se vode po amortizovanom trošku priznaju se u trenutku kada je finansijska imovina predana zajmoprincipima, odnosno obaveza primljena od zajmodavaca.

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelimično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od finansijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Grupa će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima. Realizovani dobiti i gubici od prodaje finansijskih instrumenata računaju se metodom prosječnog ponderisanog troška sticanja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Finansijski instrumenti (nastavak)

Početo i naknadno mjerenje

Finansijska imovina i obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se direktno povezuju sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Nakon početnog priznavanja, Grupa vrednuje finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju po njihovoj fer vrijednosti, bez umanjenja za troškove pribave. Vlasničke hartije od vrijednosti, klasifikovane kao raspoložive za prodaju koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi, vrednuju se po trošku sticanja umanjenom za umanjenje vrijednosti.

Zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Finansijske obaveze koje se ne raspoređuju u grupu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha vrednuju se po amortizovanom trošku. Premije i diskonti, uključujući početne transakcijske troškove, uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te amortizuju koristeći efektivnu kamatnu stopu tog instrumenta.

Dobici i gubici

Dobici i gubici proizašli od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Gubici od umanjenja vrijednosti, dobit i gubitak od tečajnih razlika, prihod od kamata te amortizacija premije ili diskonta uz primjenu metode efektivne kamatne stope, za monetarnu imovinu raspoloživu za prodaju, priznaju se kroz dobit ili gubitak. Prihod od dividendi priznaje se kroz dobit ili gubitak. U trenutku prodaje ili drugačijeg prestanka priznavanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, svi kumulativni dobiti ili gubici u kapitalu prenose se u dobit ili gubitak.

Dobici i gubici od finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanom trošku mogu, takođe, nastati prilikom prestanka priznavanja ili umanjenja vrijednosti finansijskog instrumenta i priznaju se u dobiti ili gubitku.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Grupa na svaki datum izvještavanja provjerava postoje li objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja nije klasifikovana kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine sprovodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima uticaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke hartije od vrijednosti) uključuje nepodmirenje obaveza ili kašnjenje dužnika, restrukturiranje kredita ili avansa od strane Grupe prema uslovima koje Grupa inače ne bi razmatrala, indikacije da će dužnik ili izdavalac ući u stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za hartiju od vrijednosti, ili ostale dostupne podatke vezane za grupu imovine, kao što su nepovoljne promjene u platnom položaju dužnika ili izdavalaca unutar te grupe, ili ekonomski uslovi koji su povezani s nepodmirenjima obaveza unutar te grupe.

Gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja se vodi po amortizovanom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontovanih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u dobiti ili gubitku te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti kredita i avansa. Kamata na imovinu s umanjenom vrijednošću i dalje se priznaje kao amortizacija diskonta. Ukoliko naknadni događaj rezultira smanjenjem iznosa gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se umanjuje kroz dobit ili gubitak.

U slučaju vlasničkih ulaganja klasifikovanih kao raspoloživa za prodaju, značajno ili produženo smanjenje fer vrijednosti ulaganja ispod troška sticanja uzima se u obzir kod utvrđivanja je li vrijednost imovine umanjena. Ukoliko postoji takav dokaz za vlasničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, kumulativni gubitak, utvrđen kao razlika između troška sticanja i tekuće fer vrijednosti, umanjeno za gubitak od umanjenja vrijednosti po toj finansijskoj imovini prethodno priznat u dobiti ili gubitku, prenosi se iz ostale sveobuhvatne dobiti i priznaje kao dobit ili gubitak. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati kao dobit ili gubitak po vlasničkim hartijama od vrijednosti ne ukidaju se naknadno kroz dobit ili gubitak nego se sva povećavanja vrijednosti do konačne prodaje priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Promjene u rezervaciji za umanjenje vrijednosti koje se odnose na vremenensku vrijednost novca su sastavni dio prihoda od kamata.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Finansijski instrumenti (nastavak)

Specifični instrumenti

Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka klasifikuju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Dužničke hartije od vrijednosti

Dužničke hartije od vrijednosti su klasifikovane kao finansijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuju se po fer vrijednosti, osim ukoliko ne postoji pouzdana mjera fer vrijednosti, kada se one vrednuju po trošku sticanja, umanjenom za umanjenje vrijednosti.

Kredit

Kredit zaposlenima i osiguranicima se klasifikuju kao kredit i potraživanja i knjiže se po trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica iskazana su po trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti u odvojenim finansijskim izvještajima Društva. Ulaganja u podružnice konsolidovana su metodom pune konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima, dok su ulaganja u pridružena društva obračunavaju po metodi udjela.

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti i naknadno po amortizovanom trošku.

Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obaveze se netiraju, te se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuju u neto iznosu, u slučaju kada postoji zakonski sprovedivo pravo na netiranje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili istovremeno sticanja imovine i podmirenja obaveza.

Prihodi i rashodi se iskazuju u neto iznosu samo kada je to dozvoljeno računovodstvenim standardima ili kada dobiti i gubici proizilaze iz grupe sličnih transakcija.

(i) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sadržani u izvještaju o finansijskom položaju i izvještaju o novčanim tokovima uključuju novac u banci i blagajni.

(j) Troškovi osoblja

Kratkoročni troškovi

U ime svojih zaposlenih, Grupa plaća penziona i zdravstveno osiguranje na i iz bruto plate koji su obračunati na bruto isplaćenu platu, kao i porez na plate koji se računa na isplaćenu neto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u Fond PIO Republike Srpske, Fond zdravstva Republike Srpske, i Federalni penziona i zdravstveni fond Federacije Bosne i Hercegovine, po zakonskim stopama važećim tokom godine. Nadalje, topli obrok, prevoz i regres su plaćeni u skladu sa lokalnim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u dobiti ili gubitku u periodu u kojem su troškovi nastali.

Obaveze za doprinose za definisane penzione planove priznaju se kao trošak u dobiti ili gubitku u periodu u kojem su troškovi nastali.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(j) Troškovi osoblja (nastavak)

Dugoročni troškovi: otpremnine za penzije i bonusi za prijevremeno penzionisanje

Grupa je obavezna isplaćivati otpremnine prilikom odlaska zaposlenih u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječne mjesečne plate tog zaposlenog ili tri puta prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu od tri mjeseca nakon odlaska u penziju (u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog).

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu, a svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći se diskontnom stopom koja približno odgovara kamatnim stopama na trogodišnje oročene depozite u komercijalnim bankama i kamatnim stopama komercijalnih i državnih obveznica.

(k) Porez na dobit

Porez na dobit bazira se na oporezivoj dobiti za godinu i sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u izvještaju dobiti ili gubitku s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate direktno u kapitalu i rezervama, kada se porez na dobit priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivanu poresku obavezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći poreske stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja poreske obaveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se bilansnom metodom, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza za potrebe finansijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez ne priznaje se u slučaju ulaganja u podružnice ako se neće nadoknaditi u doglednoj budućnosti. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovu propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum bilansa stanja.

Odgođena poreska imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena poreska obaveza pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerovatno da će se povezana poreska korist moći realizovati. Odgođena poreska imovina i obaveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obaveze.

(l) Rezervacije

Rezervacija se priznaje kad Grupa, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu koja se može pouzdano procijeniti te je vjerovatno da će biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirivanja te obaveze. Rezervacije se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koju rukovodstvo Grupe smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Rukovodstvo određuje adekvatnost rezervacija na osnovu uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uslove, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i u ostale relevantne faktore.

Rezervacije se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervacija izvorno priznata. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(m) Akcionarski kapital

Redovni akcionarski kapital

Redovni akcionarski kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih akcija klasifikovanih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u KM.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja akumuliranu pozitivnu razliku između nominalne vrijednosti i primljenog iznosa za izdate akcije.

Zakonske i statutarne rezerve

Zakonske i statutarne rezerve su formirane raspodjelom neto dobiti u prethodnim godinama.

Prema Zakonu o privrednim društvima, prilikom raspodjele dobiti po godišnjem obračunu, akcionarska društva u Republici Srpskoj su dužna izdvojiti najmanje 5% dobiti u Zakonske i statutarne rezerve, sve dok iznos rezervi ne dostigne nivo od 10% osnovnog kapitala akcionarskog društva.

Rezerva fer vrijednosti

Rezerva fer vrijednosti uključuje nerealizovane dobitke i gubitke od promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju, neto od umanjenja vrijednosti i povezanog odgođenog poreza.

Zadržana dobit i akumulirani gubici

Sva dobit za godinu, zadržana nakon raspoređivanja, prenosi se u rezerve na osnovu odluke akcionara ili ostaje u zadržanim prihodima (akumuliranim gubicima).

Revalorizacije rezerve

Revalorizacije rezerve se formiraju procjenom nekretnina za obavljanje djelatnosti zbog usklađivanja sa tržišnom fer vrijednosti. Procjenu vrši nezavisni procjenitelj. Povećanje vrijednosti nekretnina se iskazuje kao povećanje u kapitalu i rezervama, a smanjenje vrijednosti se iskazuje kao smanjenje u kapitalu i rezervama na poziciji revalorizacionih rezervi.

(n) Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Neto knjigovodstvena vrijednost imovine Grupe, osim odgođenih troškova pribave (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (e)), finansijske imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (h)) i odgođene poreske imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (k)) preispituje se na svaki datum izvještavanja kako bi se utvrdilo postoje li indikacije umanjenja vrijednosti. Ako se utvrdi postojanje takvih indikacija, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Za imovinu koja nema konačan korisni vijek upotrebe te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi, nadoknadivi iznos procjenjuje se na svaki datum izvještavanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja generiše novac veća od njezinog nadoknadivog iznosa. Jedinica koja generiše novac je najmanja prepoznata grupa imovine koja generiše novčane tokove, a koji se mogu zasebno identifikovati od onih za drugu imovinu i grupe imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobitak ili gubitak. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat za imovinu koja generiše novac raspodjeljuje se umanjujući knjigovodstvenu vrijednost imovine unutar te jedinice (grupe jedinica) na *pro rata* osnovi.

Nadoknadivi iznos imovine i jedinice koja generiše novac je vrijednost imovine u upotrebi ili neto prodajna cijena, zavisno od toga koji je iznos viši. Vrijednost u upotrebi se procjenjuje diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum izvještavanja zbog utvrđivanja da li je gubitak smanjen ili više ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine, umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(o) Izvještavanje po segmentima

Segment je zasebno prepoznatljiv dio Grupe koji je angažovan u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga (poslovni segment) ili u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga u određenom ekonomskom okruženju (geografski segment) koji u sebi sadrži rizike i koristi različite od onih u drugim segmentima. Primarni format Grupe za izvještavanje po segmentima su poslovni segmenti, koji uključuju segmente životnih i neživotnih osiguranja te usluge tehničkog pregleda vozila.

Raspodjela troškova između segmenata života i neživota

Prihod od ulaganja, realizovani i nerealizovani dobiti i gubici te troškovi i naknade koji proizlaze iz sredstava neživotnog osiguranja, raspoređuju se na segment neživota.

Prihod od ulaganja, realizovani i nerealizovani dobiti i gubici te troškovi i naknade od imovine životnog osiguranja, uključeni su direktno u segment životnih osiguranja.

Tokom godine direktni administrativni troškovi direktno terete segmente životnog i neživotnog osiguranja. Kod administrativnih troškova koji ne mogu biti direktno raspoređeni, trošak se po ključu raspoređuje između segmenata životnog i neživotnog osiguranja. Troškovi oglašavanja i marketinga direktno se raspoređuju na segment života ili neživota, zavisno od osiguravajućeg proizvoda na koji se odnose. Za oglašavanje koje se odnosi na Društvo kao cjelinu, troškovi se raspoređuju na temelju polisirane premije po vrsti osiguranja u osiguravajućem portfelju.

Provizije se knjiže odvojeno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Značajan dio troškova osoblja raspoređuju se direktno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Ako se troškovi osoblja ne mogu direktno rasporediti na pojedini segment, raspoređuju se na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostali troškovi pribave raspoređuju se direktno na segmente životnog i neživotnog osiguranja, ili se raspoređuju na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostala potraživanja i obaveze se alociraju na segmente zavisno od svog porijekla.

Raspodjela imovine i kapitala i rezervi

Sve nekretnine i oprema, kao i investicione nekretnine raspoređuju se na segment neživotnog osiguranja. Finansijska ulaganja se raspoređuju na temelju izvora sredstava. Kapital i rezerve se raspoređuju na temelju minimalnih zakonskih zahtjeva za kapitalom, a višak se po Odluci Skupštine raspoređuje na segmente neživotnog osiguranja.

(p) Prihodi

Računovodstvena politika vezana za priznavanje prihoda od sklopljenih ugovora o osiguranju opisana je u bilješci 1.3 (s).

Finansijski prihodi

Prihod od kamata priznaje se u dobiti ili gubitku kako nastaje za sve kamatonosne finansijske instrumente, uključujući one koji se mjere po amortizovanom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope; tj. kamatne stope koja diskontuje očekivane buduće tokove novca na neto trenutnu vrijednost tokom perioda ugovora ili na trenutno efektivnu varijabilnu kamatnu stopu.

Finansijski prihod, takođe, uključuje neto pozitivne kursne razlike nastale iz prevođenja novčanih sredstava i obaveza upotrebom kursa primjenjivog na dan izvještavanja i realizivane neto dobitke od prestanka priznavanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju.

Prihod od investicionih nekretnina sadrži realizovane dobitke nastale prestankom priznavanja, prihode od najma i ostale prihode vezane za investicione nekretnine. Prihod od iznajmljivanja investicionih nekretnina priznaje se u dobiti ili gubitku linearnom metodom tokom trajanja svakog najma.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(p) Prihodi (nastavak)

Prihod od naknada i provizija

Naknade od provizija koje su primljene ili koje se potražuju a koje ne zahtijevaju od Grupe da pruža dodatne usluge se priznaju kao prihod od strane Grupe na efektivni datum početka ili obnove tih polisa. Prihod od naknada i provizija uključuje prihod od provizije reosiguranja.

(q) Rashodi

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju troškove pribave polisa osiguranja, administrativne troškove i ostale poslovne troškove.

Troškovi pribave

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi zastupničkih provizija (osim provizije za obnovu), plate prodajnog osoblja i troškove marketinga i promocije.

Troškovi provizije za neživot priznaju se kako nastaju u skladu sa načelom obračunskog perioda (na naplaćenu premiju), dok se troškovi provizije za život priznaju po naplati, što je u skladu s povezanim načelom priznavanja prihoda.

Računovodstvena politika Grupe vezana za razgraničene troškove pribave prikazana je u računovodstvenoj politici 1.3 (e).

Administrativni troškovi

Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, amortizaciju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, trošak električne energije i ostale troškove. Ostali troškovi uključuju uglavnom troškove naplate premija, troškove otkaza polisa osiguranja, troškove upravljanja portfeljem i administrativne troškove poslova reosiguranja.

Finansijski rashodi

Troškovi finansiranja uključuju troškove kamata na uzete zajmove, koji se priznaju metodom efektivne kamatne stope, troškove umanjenja vrijednosti finansijske imovine i neto negativne kursne razlike od svođenja monetarne imovine i obaveza na srednji kurs na datum izvještavanja.

(r) Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvatajući da nadoknadi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utiče na imaoa polise ili drugog korisnika osiguranja klasifikuju se kao ugovori o osiguranju.

Rizik osiguranja razlikuje se od finansijskog rizika. Finansijski rizik je rizik moguće buduće promjene kamatnih stopa, cijena hartija od vrijednosti, cijena dobara, kursa, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uslov da u slučaju nefinansijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu.

Ugovori u kojima prenos rizika osiguranja s vlasnika polise na Grupu nije značajan, klasifikuju se kao ugovori o ulaganju. Na datum izvještavanja Grupa nije imala ugovore o ulaganju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(r) Klasifikacija ugovora (nastavak)

Ugovori s obilježjima diskrecionog učestvovanja u dobiti

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog učestvovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog učestvovanja u dobiti je ugovorno pravo imaoa polise na primanje dodatka na minimalna zagarantovana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka diskreciona odluka izdavaoca te koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene grupe ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realizovanim i/ili nerealizovanim prinosima na ulaganja u određene grupe imovine izdavaoca; ili
- dobiti ili gubitku društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecioni element tih ugovora računovodstveno se evidentira kao obveza unutar matematičke rezerve i za iznose koji su alocirani pojedinim osiguranicima i za iznose koji na datum izvještavanja nisu alocirani.

Mješovito osiguranje sadrži diskrecioni udio koji omogućava nosiocima pravo na minimalnu garantovanu kamatnu godišnju stopu od 2,5% ili 3%, stopu za bonuse koje određuje Grupa iz kvalifikovanog viška.

(s) Premije

Polisirane premije neživotnog osiguranja se priznaju kao premije od početka osiguravajućeg pokrivača. Svi prihodi prije tog datum se tretiraju kao obaveza za avans. Premije se objelodanjuju bruto od plativih provizija posrednicima i ne uključuju poreze i doprinose na premije.

Polisirane premije uključuju ispravke kako bi reflektovale otpise iznosa dospjelih od osiguranika npr.: promjena iznosa premije u narednoj godini i promjene u naknadama za umanjenje vrijednosti premija dospjelih od osiguranika.

Zarađeni dio primljenih premija, uključujući poslove koji nisu završeni, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma preuzimanja rizika tokom razdoblja pokrivača, na temelju obrasca preuzetih rizika. Premije pasivnih poslova reosiguranja priznate su kao rashod u skladu s obrascem primljenih usluga reosiguranja u istom računovodstvenom razdoblju kao i premije za odgovarajući direktni posao osiguranja. Dijelovi premija pasivnih poslova reosiguranja se tretiraju kao avansi.

U skladu s izuzecima koje dozvoljava MSFI 4 i u skladu sa praksom na bosanskohercegovačkom tržištu, premije životnih osiguranja i dalje se računovodstveno evidentiraju na gotovinskom načelu.

(t) Rezerva prenosnih premija

Rezerve za prenosne premije sadrže dio bruto polisiranih premija za koje se procjenjuje da će se zaraditi u narednim finansijskim godinama i izračunata je korištenjem metode „pro rata temporis“.

Rezerve za prenosne premija životnih osiguranja uključuje se unutar matematičke rezerve životnog osiguranja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(u) Rezerva za neistekle rizike neživotnih osiguranja

Rezerva se formira za rizike koji nisu istekli, a proizilaze iz neživotnog osiguranja tamo gdje se očekivana vrijednost šteta i troškova (uključujući odgođene troškove pribave i administrativne troškove za koje je vjerovatno da će nastati nakon završetka finansijske godine), koji se odnose na neistekla razdoblja polisa na snazi na datum izvještavanja, nadilazi rezervu prenosnih premija vezanu za te polise, nakon oduzimanja odgođenih troškova pribave. Rezerva za rizike koji nisu istekli se računa zasebno za pojedine grupe osiguranja kojima se zajednički upravlja, prije uzimanja u obzir odgovarajućeg prinosa na ulaganja. Test adekvatnosti obaveza za život i neživot i povezanu imovinu je prikazan u više detalja u Bilješci 1.7.

(v) Rezerva za ugovore životnih osiguranja

Rezervu osiguranja života izračunao je aktuar Društva, imajući u vidu načela postavljena regulativom za izračun matematičke rezerve za osiguranje života, izdate od strane Agencije. Rezerva osiguranja života izračunata je na temelju važećih premija upotrebom Zillmer metode, uzimajući u obzir stvarne troškove pribave, naplate i administrativne troškove kao i sva zajamčena primanja i već objavljene i predložene bonuse. Usvojena je metoda prospektivne procjene neto premija za izračun matematičke rezerve.

Grupa koristi punu Zillmer stopu od 3% u godini nastanka polise. Primijenjena Zillmer stopa je unutar ograničenja propisanih od strane Agencije.

Rezerva se inicijalno mjeri korištenjem pretpostavki korištenih za izračun odgovarajućih premija i ostaje nepromijenjena, osim u slučaju nastanka neadekvatnosti obaveze.

(w) Rezerva šteta

Rezerva predstavlja procijenjeni konačni trošak namire svih šteta, uključujući direktne i indirektne troškove namire, proizašle iz događaja koji su nastali do datuma izvještavanja te uključuju rezervu za prijavljene štete i rezervu za nastale, a neprijavljene štete.

(x) Štete

Štete proizašle iz osiguranja neživota

Nastale štete iz poslova osiguranja neživota sastoje se od šteta i troškova obrade šteta plaćenih tokom finansijske godine zajedno s kretanjem rezervi za nelikvidirane štete.

Plaćene štete evidentiraju se u trenutku procesuiranja štete i priznaju se (određuju) kao iznos koji će biti plaćen za izmirenje štete. Plaćene štete u osiguranju neživota povećavaju se za troškove obrade šteta.

Naplaćene štete nadoknadive od trećih strana (regresi) iskazane su kao ostali prihodi (prihodi od regresa).

Rezerve šteta na temelju procjene pojedinačnih šteta i statističkih metoda čine rezerve Grupe za procijenjeni konačni trošak namire svih šteta nastalih, ali neisplaćenih do datuma izvještavanja, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s povezanim internim i eksternim troškovima obrade šteta i prikladnom marginom opreznosti. Neisplaćene štete se ocjenjuju pregledavanjem pojedinačnih šteta te formiranjem rezerve za neprijavljene nastale štete, koje su rezultat internih i eksternih predvidivih događaja, poput promjena u proceduri obrade šteta, inflacije, sudskih trendova, zakonodavnih promjena i istorijskog iskustva i trendova. Rezerve za nastale a neprijavljene štete Društvo formira primjenom paušalne metode za sve vrste osim za vrste osiguranje od nezgode, osiguranje autokasko i osiguranje autoodgovornosti, za koje se koristi metod lančane ljestvice.

Predviđene naknade od reosiguranja i procjene povrata od regresa, objavljene su kao zasebna imovina. Reosiguranje i drugi povrti procjenjuju se na sličan način kao i procjena rezervi šteta.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(x) Štete (nastavak)

Štete proizašle iz osiguranja neživota (nastavak)

Pri poslovima osiguranja od auto-odgovornosti i nezgode, dio šteta isplaćuje se u obliku anuiteta. Rezerva za takve štete formirana je po sadašnjoj vrijednosti očekivanih isplata tokom čitavog perioda trajanja prava oštećenika po diskontnoj stopi od 5%. S izuzetkom anuiteta, Grupa ne diskontuje rezerve za nepodmirene štete.

Premda Uprava smatra da je bruto rezerva za štete i povezane povrate od reosiguranja iskazana u odgovarajućem iznosu na temelju njima trenutno raspoloživih informacija i događaja, konačna obaveza će varirati kao rezultat naknadnih informacija i događaja i može rezultirati značajnim korekcijama rezervisanih iznosa. Ispravke iznosa rezervisanja za štete ustanovljene u ranijim godinama su prikazane u finansijskim izvještajima za period u kojem su ispravke rađene, i objavljene su zasebno, ako su značajne. Korišteni metod, napravljene procjene, redovno se kontrolišu, i to je dalje opisano u Bilješci 1.6.

Štete iz poslova životnog osiguranja

Štete iz poslova životnog osiguranja reflektiraju troškove svih šteta tokom godine.

(y) Reosiguranje

Grupa cedira reosiguranje u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja njegovog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njezine direktne obaveze prema osiguranicima.

Cedirane premije i nadoknadivi iznosi prezentovani su u dobiti ili gubitku i izvještaju o finansijskom položaju na bruto principu.

Imovina iz posla reosiguranja uključuje iznose potraživanja od društava za reosiguranje za cedirane obaveze iz osiguranja. Iznosi naplativi od reosiguravača su procijenjeni na način konzistentan s rezervama za štete ili štete isplaćene po osnovi reosigurane polise. Imovina iz posla reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose koji su, na osnovu ugovora o reosiguranju, naplativi od reosiguravača u vezi s tehničkim rezervama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana za tehničke rezerve formira se na temelju uslova ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obaveze.

Potraživanja po osnovu ugovora o reosiguranju procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum izvještavanja. Pretpostavlja se da je takva imovina umanjene vrijednosti onda kada postoje objektivni dokazi, da kao rezultat događaja nastalih nakon početnog priznavanja, Grupa možda neće naplatiti sve dospjele iznose te da događaj ima mjerljivi uticaj na iznose koje će Grupa primiti od reosiguravača.

Provizija reosiguranja

Provizija reosiguranja uključuje provizije koje su primljene ili se potražuju od reosiguravača temeljene na ugovorima o reosiguranju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(z) Potraživanja i obveze iz osiguranja

Potraživanja i obaveze iz osiguranja računovodstveno se vode u skladu s MSFI 4. Potraživanja i obaveze iz osiguranja uključuju potraživanja i obaveze koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i reosiguranju koje je Grupa sklopila. Premije životnih osiguranja priznaju se na gotovinskoj osnovi.

(aa) Standardi i tumačenja koji nisu još u upotrebi

Nekoliko novih standarda i amandmana na standarde koji nisu stupili na snagu za godišnje periode koji počinju 1. januara 2016; Grupa i Društvo u pripremi finansijskih izvještaja nisu primijenjivali dole navedene nove ili izmijenjene standarde.

- MSFI 9 Finansijski instrumenti objavljen u julu 2014, koji zamjenjuje postojeće odredbe MRSa 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje. MSFI 9 uključuje revidirane upute o klasifikaciji i mjerenju finansijskih instrumenata uključujući novi model očekivanog kreditnog gubitka za računanje umanjenja vrijednosti finansijske imovine, i nove opšte zahtjeve računovodstva zaštite. Takođe razrađuje zahtjeve priznavanja i prestanka priznavanja finansijskih instrumenata iz MRSa 39. MSFI 9 je na snazi za godišnje periode koji počinju 1. ili nakon 1. januara 2018. godine, sa dozvoljenom ranijom primjenom.

Iako je MSFI 9 na snazi za godišnje periode koji počinju 1. ili nakon 1. januara 2018. godine, sa dozvoljenom ranijom primjenom, za osiguravajuća društva primjena MSFI-a 9 je odgođena do primjene novog standarda osiguranja MSFI 17 Ugovori o osiguranju koji još nije usvojen od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde čija je obvezna primjena 1. januara 2021. godine.

Grupa i Društvo ocjenjuju mogući uticaj primjene MSFI 9 na svoje finansijske izvještaje.

- MSFI 15 Prihodi po ugovorima s kupcima uspostavlja sveobuhvatan okvir za određivanje da li, koliko i kada se priznaju prihodi. Zamjenjuje postojeća uputstva o priznavanju prihoda, uključujući MRS 18 Prihodi, MRS 11 Računovodstvo ugovora o izgradnji i IFRIC 13 Programi nagrađivanja lojalnosti kupaca. MSFI 15 je na snazi za godišnje periode izvještavanja počevši od 1. januara 2017. godine, sa dozvoljenom ranijom primjenom.

Grupa i Društvo ocjenjuju mogući uticaj primjene MSFI 15 na svoje finansijske izvještaje.

Za sljedeće nove ili izmijenjene standarde se ne očekuje da će imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Grupe i Društva.

- *Planovi za definisana primanja: doprinosi zaposlenih (izmjene MRS-a 19)*
- *Godišnja poboljšanja MSFI-jeva Ciklus 2010. – 2012.*
- *Godišnja poboljšanja MSFI-jeva Ciklus 2011. – 2013.*
- *MSFI 14 Računi regulatornih aktivnih vremenskih razgraničenja*
- *Računovodstvo za sticanje interesa u zajedničkim aranžmanima (izmjene MSFI-a 11)*
- *Pojašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije (izmjene MRS-a 16 i MRS-a 38)*
- *Metoda udjela u odvojenim finansijskim izvještajima (izmjene MRSa 27)*
- *Prodaja ili prenos imovine između ulagača i njegovih pridruženih subjekata ili zajedničkih poduhvata (izmjene MSFI-a 10 i MRS-a 28)*
- *Godišnja poboljšanja MSFI-jeva Ciklus 2012. – 2014. – razni standardi*
- *Društva sa ulaganjima: Primjena izuzetaka kod konsolidacije (izmjene MSFI-a 10, MSFI-a 12 i MRS-a 28)*
- *Inicijative vezane za objave u finansijskim izvještajima (izmjene IAS-a 1)*

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe

Ove objave nadopunjuju bilješku o upravljanju finansijskim rizicima (bilješka 1.38) i bilješku o upravljanju rizikom osiguranja (bilješka 1.5).

Grupa donosi procjene i pretpostavke vezane za budućnost. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene, po definiciji, će rijetko odgovarati stvarnim rezultatima. Procjene vezane za rezervisanja za ugovore o osiguranju predstavljaju najznačajniji izvor neizvjesnosti procjena. Procjene i pretpostavke koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

1.4.1. Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortizovanom trošku procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3 (h) o umanjenju vrijednosti finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti u ukupnim gubicima od umanjenja vrijednosti temelji se na najboljoj procjeni posloводства o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primanja. Pri procjeni tih novčanih primanja, posloводство procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajnu vrijednost instrumenata osiguranja. Svaka imovina sa umanjenom vrijednošću se procjenjuje na osnovu svojih prednosti, i strategije rješavanja i procjene tokova gotovine koji se smatraju nadoknadivim.

Neizvjesnost procjena vezana za formiranje rezervi

Najznačajnije procjene vezane za finansijske izvještaje Grupe odnose se na formiranje rezervi. Grupa zapošljava tri ovlaštena aktuara: dva interna aktuara stalno zaposlena u Društvu i jedan spoljašnji ovlašten aktuar, angažovan po posebnom ugovoru.

Osnovne pretpostavke korištene kod izračuna rezerve životnih osiguranja su prikazane u bilješci 1.6. Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 1.5, dok su rezerve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 1.21.

Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave procjenjuju se na svaki datum izvještavanja za poslove neživotnih osiguranja poređenjem rezervi za prenosne premije sa bruto premijama polisiranim tokom godine, razgraničavajući odgovarajući dio troškova pribave. Izračun se temelji na pretpostavkama Grupe o raspodjeli troškova pribave kroz vrijeme trajanja ugovora o osiguranju, zbog kojih su nastali. Uprava smatra da su razgraničeni troškovi pribave u cijelosti nadoknadivi tokom preostalog razdoblja trajanja ugovora o osiguranju koji su na snazi na datum izvještavanja.

Porez

Grupa formira poresku obavezu u skladu s poreskim propisima Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH, Federacije BiH. Poreska prijava podložna je odobravanju od strane poreskih vlasti koje imaju pravo naknadno pregledati poslovne knjige poreskog obveznika (svaki entitet posebno).

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena da vrši inspekcije poslovanja Društva i zahtijeva izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućom regulativom.

Uzajamne obaveze

Grupa ima obavezu prema Zaštitnom fondu osiguranja vezano za udio Grupe u štetama autoodgovornosti koje uzrokuju nepoznata ili neosigurana vozila. Osim toga, Grupa je, kao i ostali učesnici na tržištu osiguranja autoodgovornosti, odgovorna za dio nepodmirenenih šteta autoodgovornosti u slučaju likvidacije bilo kojeg društva za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju u privatnom osiguranju. Uprava Društva smatra da na datum izvještavanja to ne predstavlja značajan rizik.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o nadoknadivom iznosu podružnica i pridruženih pravnih lica. Nadoknadivi iznos predstavlja viši iznos od fer neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi.

Investicione nekretnine

Investicione nekretnine vode se po fer vrijednosti. Fer vrijednost je određena od strane nezavisnih ovlaštenih procjenitelja na dan 31. decembra 2016. koji imaju adekvatne stručne kvalifikacije i relevantno iskustvo vezano za lokaciju i kategoriju nekretnina koje su predmet procjene. Nezavisni procjenitelji pripremaju procjenu fer vrijednosti svakih 12 mjeseci. Uprava smatra da su investicione nekretnine na datum izvještavanja iskazane po njihovoj nadoknadivoj vrijednosti.

1.4.2 Ključne računovodstvene prosudbe u primjeni računovodstvenih politika Grupe

Ključne računovodstvene prosudbe u primjeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike Grupe predstavljaju okvir po kojem se imovina i obaveze inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije u određenim okolnostima. Ulaganja koja se drže do dospijanja mogu se klasifikovati u tu Grupu samo ako Grupa ima namjeru i mogućnost da drži ta ulaganja do dospijanja.

Klasifikacija proizvoda

Za računovodstvenu politiku o klasifikaciji ugovora kao ugovora o osiguranju ili ugovora o ulaganju molimo pogledajte bilješku 1.3 (r). Na datum izvještavanja Grupa nije imala osiguravajućih proizvoda koji bi se tretirali kao ugovori o ulaganju.

Klasifikacija nekretnina

Grupa klasifikuje sve nekretnine koje ne služe obavljanju vlastite djelatnosti nego se drži za iznajmljivanje kao investicione nekretnine.

Alokacija indirektnih troškova između života i neživota

Alokacija troškova na segmente života i neživota je opisana u računovodstvenoj politici 1.3 (o).

Procijenjeni korisni vijek upotrebe opreme i nematerijalne imovine

Grupa nastavlja da koristi određenu opremu te nematerijalnu imovinu koja je u potpunosti amortizovana. Stope amortizacije su inicijalno određene na temelju najbolje procjene korisnog vijeka upotrebe ove imovine. Rukovodstvo vjeruje da je to prikladno, s obzirom da će Grupa uskoro prestati s upotrebom ove imovine.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja

Grupa je izložena riziku osiguranja koji proizlazi iz široke ponude proizvoda životnih i neživotnih osiguranja: učestvujućih tradicionalnih proizvoda života i glavnih grupa neživotnih osiguranja (osiguranja motornih vozila, imovine, transporta, odgovornosti, nezgode i zdravstvenog osiguranja).

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik rezervi. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervi u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezerve predstavlja rizik da je iznos tehničkih rezervi pogrešno procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik pribave, takođe, uključuje rizik katastrofe, koji proizilazi iz vanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom rezerve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik pobolijevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polisa, prekida osiguranja, promjena u statusu kapitalizacije (prestanak plaćanja premije uz nastavak osiguravajućeg pokrivača uz umanjene svote) i otkupa.

Upravljanje rizicima

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanjem reosiguranjem.

Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i temelji se na velikom portfelju sličnih rizika tokom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Grupa reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontrolisala izloženost gubicima i zaštitila kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju kako bi smanjila neto izloženost. Za akumulaciju neto imovinskih gubitaka koji proizlaze iz jednog događaja, reosiguravajuće pokriće za rizik katastrofe pokriva štete iznad 0,25 miliona EUR-a. Adekvatnost obaveza se procjenjuje uzevši u obzir odgovarajuću imovinu, promjene u kamatnim stopama i kursovima valuta i razvoj smrtnosti, pobolijevanja, učestalosti i iznosima šteta u neživotu, odustajanjima i troškovima kao i opštim uslovima na tržištu.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stepen koncentracije rizika osiguranja koji određuje stepen do koga određeni događaj ili serija događaja mogu uticati na obaveze Grupe. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju osiguranika; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati uticaj koji se širi na veliki broj ugovora.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Neživotno osiguranje

U okviru neživotnog osiguranja, Uprava vjeruje da Grupa nema značajne koncentracije izloženosti grupi ugovarača osiguranja mjereno socijalnim, profesionalnim, starosnim i sličnim kriterijumima.

Najveća vjerovatnoća značajnih gubitaka za Grupu proističe iz katastrofalnih dešavanja kao što su oluja, poplava ili zemljotres. Tehnike i pretpostavke koje Društvo koristi za računanje ovih rizika su sljedeće:

- Mjerenje geografske akumulacije.
- Procjena vjerovatne maksimalne štete.
- Reosiguranje.

Životno osiguranje

Za ugovore o životnom osiguranju koji pokrivaju smrt osiguranika ne postoji znatna geografska koncentracija rizika, iako koncentracija osigurane sume može uticati na omjer isplate osiguranja na nivou portfelja.

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku, daju pregled koncentracije rizika temeljenu na pet grupa ugovora grupisanih po osiguranim koristima za svaki osigurani život.

Osigurana suma na dan 31. decembra 2016. godine

Ukupno osigurana suma

KM	Prije reosiguranja		Poslije reosiguranja	
	'000 KM	%	'000 KM	%
1.500-5.000	2.703	2%	2.703	2%
5.001-10.000	9.400	5%	9.400	6%
10.001-20.000	19.377	11%	19.377	12%
20.001-40.000	15.194	9%	15.194	10%
>40.001	128.223	73%	107.347	70%
Stanje na dan 31. decembra 2016.	174.897	100,00%	154.021	100,00%

Osigurana suma na dan 31. decembra 2015. godine

Ukupno osigurana suma

KM	Prije reosiguranja		Poslije reosiguranja	
	'000 KM	%	'000 KM	%
1.500-5.000	2.923	7%	2.923	7%
5.001-10.000	8.367	20%	8.367	21%
10.001-20.000	17.099	41%	17.099	42%
20.001-40.000	8.919	21%	8.919	22%
>40.001	4.408	11%	3.051	8%
Stanje na dan 31. decembra 2015.	41.716	100%	40.359	100%

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja

Neživotno osiguranje

Na datum izvještavanja formira se rezerva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose.

Obaveza za prijavljene a nelikvidirane štete („RBNS”) je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i istorijske dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije.

Procjena rezerve za nastale, a neprijavljene štete („IBNR”) je uopšteno podložna većem stepenu neizvjesnosti, nego rezerva za prijavljene štete. IBNR rezervu pretežno procjenjuju aktuari Grupe koristeći statističke metode propisane od strane Agencije.

Ključne metode procjene rezerve za nastale, a neprijavljene štete, koje se nisu mijenjale u odnosu na prošlu godinu, su:

- metoda ulančanih ljestvica, koja koristi istorijske podatke kako bi se procijenili plaćeni i nastali dijelovi šteta od ukupnog troška šteta, za određene proizvode (auto odgovornost, kasko i nezgoda);
- metoda procijenjenog iznosa štete, koja koristi iskustvo Grupe s pojedinačnim iznosima šteta i koja se koristi za sva ostala osiguranja osim osiguranja od auto odgovornosti, kaska i osiguranja nezgode.

U mjeri u kojoj ove metode koriste istorijski razvoj šteta, pretpostavlja se da će se istorijski uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda ne bude slučaj, koji su u mjeri u kojoj se mogu utvrditi, uzeti u obzir na način da su metode procjene modificirane. Takvi razlozi uključuju:

- ekonomske, pravne, političke i društvene trendove (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući uticaj velikih gubitaka.

IBNR rezerve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

Pretpostavke koje imaju najveći uticaj na mjerenje obaveza neživota su sljedeće:

Očekivana kvota šteta

Očekivana kvota šteta predstavlja kvotu očekivanih nastalih šteta u odnosu na zarađene premije.

Diskontovanje

Uz izuzetak anuiteta, rezerve neživota se ne diskontuju. Anuitetne štete u autoodgovornosti se diskontuju po stopi od 5,00%.

Zajednica Osiguranja Imovine i Lica (ZOIL) Sarajevo

Rezervisanja po osnovu Zajednice Osiguranja Imovine i Lica („ZOIL“) predstavlja rezervisanja na osnovu odluke Vlade Republike Srpske (Službeni Glasnik i Odluku o pripajanju Srpskom osiguravajućem društvu dijelova osiguravajućih Društava broj 05-262/92), koja je obavezivala Društvo na plaćanje tih šteta.

Na osnovu navedene obaveze Društvo je naslijedilo i nekretnine koje su evidentirane vanbilansno. Upis nekretnina iz vanbilansa vrši se na bazi pravosnažnih rješenja po postupcima koji se vode kod nadležne Uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove.

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se računa neto prospektivnom metodom koristeći iste statističke podatke i kamatne stope koje se koriste kod izračuna tarifa (u skladu s odgovarajućom domaćom regulativom). Polise životnog osiguranja vezane su za EUR, što je uobičajena tržišna praksa.

Garantovana tehnička kamatna stopa u polisama osiguranja definisana je tarifom za svaki proizvod.

Osnovne pretpostavke korištene u izračunu značajnih komponenti matematičke rezerve su navedene u nastavku:

Opis	Proizvod	Kamatne stope	Tablice smrtnosti
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti usljed nezgode, koja je u skladu s opštim uslovima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvije osigurane sume za slučaj smrti.	C	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije i fiksnim rokom isplate ugovorene osigurane sume, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti usljed nezgode, koja je u skladu s opštim uslovima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvije osigurane sume za slučaj smrti. Nakon isteka ugovora o osiguranju osiguravač isplaćuje još jednu osiguranu sumu korisnicima.	E	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije u jednokratnom iznosu, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti usljed nezgode, koja je u skladu s opštim uslovima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvije osigurane sume za slučaj smrti.	CE-N11	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije u jednokratnom iznosu, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti usljed nezgode, koja je u skladu s opštim uslovima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini jedne osigurane sume za slučaj smrti.	CE-11	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti usljed nezgode, koja je u skladu s opštim uslovima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvije osigurane sume za slučaj smrti.	SAFE LIFE	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. Lica koja, prema uslovima Osiguravača kojim se osiguravaju uvećani rizici, ne bi mogla biti osigurana, mogu se osigurati po ovim uslovima, ali uz ugovaranje perioda odloženosti koji je godinu dana kraći od trajanja osiguranja.	D	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Pod periodom odloženosti podrazumijeva se period u kojem ne postoji osiguravajuće pokriće za slučaj smrti osiguranika, odnosno ne postoji obaveza osiguravača za isplatu osigurane sume, u slučaju njegove smrti.			
U slučaju smrti usljed nezgode, koja je u skladu s opštim uslovima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvije osigurane sume za slučaj smrti.			
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije. Osiguranje se ugovara sa obavezom plaćanja premije za svo vrijeme trajanja ugovora ili sa skraćenim trajanjem plaćanja premije	D2014	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Dodatno osiguranje lica od nastepena težih bolesti, koje se ugovara uz osnovno osiguranje života. Ukoliko nastupi osigurani slučaj, osiguravač je u obavezi isplatiti osiguranu sumu dopunskog osiguranja lica od nastepena težih bolesti.	B	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja (nastavak)

Životno osiguranje (nastavak)

Rentno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantuje isplaćivanje ugovorene rente.	R	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Odložena doživotna lična renta sa garantovanim periodom isplate	III/2	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Odložena privremena lična renta sa garantovanim periodom isplate	III/5	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Odložena doživotna lična renta sa jednokratnom uplatom premije	JR	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Riziko životno osiguranje sa opadajućom osiguranom sumom i jednokratnim plaćanjem premije.	Riziko	2,50%	RS 80-82_M i RS 80-82_Z
Riziko životno osiguranje jedne osobe sa jednokratnim plaćanjem premije	IKD-11	2,50%	RS 80-82 M i RS 80-82 Z
Riziko životno osiguranje jedne osobe sa obročnim plaćanjem premije	IK-11	2,50%	RS 80-82 M i RS 80-82 Z
Riziko životno osiguranje jedne osobe sa jednokratnim plaćanjem premije	IKE-11	2,50%	RS 80-82 M i RS 80-82 Z
Doživotno osiguranje za slučaj smrti – senior program	SEN	2,50%	RS 80-82 M i RS 80-82 Z

U 2016. nije bilo značajnijih promjena u pretpostavkama koje se koriste za mjerenje imovine i obaveza iz poslova životnih osiguranja.

Diskrecioni bonusi osiguranicima

Osiguranci ili korisnici polisa osiguranja mješovitog osiguranja (C, E, SAFE LIFE, CE-11, CEN-11, D, CED, CEND, D2014), rentnog (R, III/2, III/5, JR) imaju pravo na diskrecioni udio u dobiti Društva ostvaren upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Dobit se obračunava po izradi godišnjeg računa i pripisuje svakoj polisi osiguranja života, kod koje je od početka osiguranja proteklo najmanje tri godine. U slučaju jednokratnog plaćanja premije dobit se pripisuje ukoliko je od početka osiguranja protekla najmanje jedna godina. U slučaju doživljenja, udio u dobiti se isplaćuje zajedno s osiguranim iznosom. U slučaju smrti odnosno otkupa, Grupa plaća osigurani iznos i udio u dobiti koji je do tada obračunat.

1.7 Test adekvatnosti obaveza

Životno osiguranje

Matematička rezerva se testira godišnje u odnosu na izračun budućih novčanih tokova koristeći eksplicitne i konzistentne pretpostavke svih faktora – budućih premija, smrtnosti, pobolijevanja, rezultata ulaganja, isteka, otkupa, garancija, bonusa osiguranicima, troškova i iskorištavanja opcija koje su na raspolaganju osiguranicima.

Tamo gdje su dostupni pouzdani tržišni podaci, pretpostavke se izvode iz raspoloživih tržišnih cijena.

Neživotno osiguranje

Obaveze osiguranja neživotnih osiguranja obračunavaju se koristeći tekuće (neistorijske) pretpostavke.

Test adekvatnosti obaveza za neživotna osiguranja je stoga ograničen na neistekli dio postojećih ugovora. Isti se radi upoređivanjem očekivanih vrijednosti šteta i troškova pripisivih neisteklim periodima važećih polisa na datum izvještavanja sa iznosom prenosne premije u vezi sa tim polisama nakon odbitka razgraničenih troškova pribave. Očekivani tokovi gotovine vezani za štete i troškove se procjenjuju sa referencom na iskustvo tokom isteklog dijela ugovora, ispravljeno za značajne individualne gubitke od kojih se ne očekuje da će se ponovo desiti. Povrat od investicija je bio određen na 0% zbog trenutne situacije na tržištu.

1.7 Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Neživotno osiguranje (nastavak)

Test se sprovodi po grupama proizvoda koji imaju sličan profil rizika.

Za anuitete, pretpostavke koje se koriste za utvrđivanje rezervi uključuju sve buduće tokove gotovine sa izmjenama koje se prizanju u dobiti ili gubitku.

Osjetljivost testa adekvatnosti obaveza na promjene u značajnim varijablama

Dobit ili gubitak i obaveze iz poslova osiguranja su uglavnom osjetljive na promjene u smrtnosti, stopi odustajanja, stopi troškova i diskontnoj stopi koje su procijenjene za potrebe izračuna adekvatnosti obaveza tokom testa adekvatnosti obaveza.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Ugovori neživotnog osiguranja

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje motornih vozila, imovine, odgovornosti, transportnog, putničkog zdravstvenog i osiguranje nezgode. Ugovori mogu biti zaključeni na fiksni period od godinu dana ili na trajnoj osnovi s tim da svaka strana ima opciju otkaza uz tromjesečni otkazni rok (ili 6 mjeseci otkazni rok za dugoročne ugovore zaključene na period duži od 5 godina). Grupa stoga ima mogućnost ponovne procjene cijene rizika u intervalima koji nisu duži od godinu dana. Takođe ima mogućnost primjene *bonus malus* sistema kao i odbijanja šteta koje proizlaze iz prevara.

Buduće štete osiguranja su glavni izvor neizvjesnosti koji utiče na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova. Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polisi osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo vlasnicima polisa da prijave štetu prije stepena na snagu zastare, koja nastupa 3 godine nakon godine nastanka štete, odnosno 3 godine od dana saznanja za štetu ako zainteresovano lice dokaže da do dana određenog u prethodnom roku nije saznalo za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

Karakteristike pojedinih vrsta osiguranja, ako se značajno razlikuju od gore navedenih, opisane su u nastavku.

Osiguranje motornih vozila

Portfelj osiguranja motornih vozila Grupe uključuje osiguranja autoodgovornosti i kasko osiguranje. Osiguranje autoodgovornosti pokriva tjelesne povrede i imovinske štete u Republici Srpskoj, BiH kao i štete uzrokovane u inostranstvu koje prouzrokuju osiguranici u sistemu Zelene karte.

Imovinske štete u automobilske odgovornosti i kasku se uglavnom prijavljuju i podmiruju nedugo nakon datuma štetnog događaja. Međutim, prijave i isplate vezane za tjelesne povrede se teže procjenjuju i određuju se u dužem periodu. Takve štete mogu biti podmirene u obliku jednokratne isplate ili kao renta.

Iznos šteta vezanih za tjelesne povrede i uz njih vezanim gubicima zarada pod uticajem su odluka sudske prakse.

Autoodgovornost je regulisana Zakonom o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima. Tarife i minimalne svote osiguranja su regulisane zakonom. Osiguranici imaju pravo na bonus prilikom obnove polise ukoliko ispunjavaju određene uslove.

Kasko osiguranje predstavlja standardno osiguranje od štete odnosno gubitka motornih vozila, vazduhoplova ili plovila. Plaćene štete su ograničene osiguranim iznosom.

Osiguranje imovine

Osiguranje imovine dijeli se okvirno na industrijske i privatne rizike. Za industrijske rizike Grupa koristi tehnike upravljanja rizicima kako bi identifikovala rizike i analizirala gubitke te saraduje s reosiguravačima. Privatni imovinski rizici sadrže standardna osiguranja građevina i stvari. Štete se obično prijavljuju brzo i mogu likvidirati bez odgađanja.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova (nastavak)

Osiguranje odgovornosti

Pokriva sve vrste odgovornosti i uključuje komercijalnu odgovornost, odgovornost članova Uprave, privrednika te profesionalnu odgovornost kao i ličnu odgovornost. Dok se većina osiguranja od opšte odgovornosti pribavlja na principu „prijavljene štete“ određena pokrića od osiguranja odgovornosti se osiguravaju na principu „nastanka“.

Osiguranje nezgode

Osiguranje nezgode se tradicionalno prodaje kao dodatak životnim osiguranjima ili autoodgovornosti prodavanim od strane Grupe. Najčešći oblik osiguranja nezgode čini kolektivno osiguranje zaposlenih od nezgode. U ovom obliku osiguranja svrstavaju se i banko osiguranja (korisnika kredita, korisnika tekućih računa).

Ugovori životnog osiguranja

Učešće u dijelu dobiti

Dobit se raspoređuje prema diskreciji Grupe i priznaje se kada je predložena i odobrena od strane Uprave u skladu s odgovarajućim zakonskim propisima. Nakon što se alocira osiguranicima, te nakon što skupština donese odluku o distribuciji dobiti iz životnog osiguranja nosiocima polisa, dobit postaje garantovana.

Premije

Premije za sve proizvode životnog osiguranja su vezane za EUR i mogu biti plative u redovnim ratama ili kao jednokratne premije na početku trajanja polise.

Osiguranje za slučaj smrti koje služi kao obezbjeđenje za date kredite banaka

Tradicionalno osiguranje za slučaj smrti osiguranika za vrijeme trajanja osiguranja sa padajućom ugovorenom osiguranom svotom. Polise sadrže opadajuću osiguranu sumu. Naknade u slučaju smrti plaćaju se samo ako osiguranik umre tokom trajanja polise osiguranja.

Osiguranje za slučaj smrti i doživljenja

Ovo su, takođe, tradicionalni proizvodi životnog osiguranja koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Kapitalne polise osiguranja života za redovnu ili jednokratnu premiju pokrivaju rizik smrti za vrijeme trajanja polise, doživljenja, kritične bolesti i priključnu nezgodu.

Rentno osiguranje

Rentno osiguranje jedne osobe s obročnim plaćanjem premije, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantuje isplaćivanje ugovorene rente.

1.9 Izvještavanje po segmentima

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2016.

	Neživot	Život	Jahorina Auto	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Aktiva				
Nekretnine i oprema	4.370	87	1.541	5.998
Investicione nekretnine	8.726	-	-	8.726
Nematerijalna imovina				
-Ogodoeni troškovi pribave	2.942	-	-	2.942
-Ostala nematerijalna imovina	105	86	4	195
Ulaganje u pridruženo pravno lice	70	-	-	70
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	13.000	9.120	-	22.120
Zajmovi i potraživanja	7.218	461	75	7.754
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	13.627	-	-	13.627
Zalihe	53	2	-	55
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	4.109	566	177	4.852
Novac i novčani ekvivalenti	738	285	11	1.034
Ukupna aktiva	54.958	10.607	1.808	67.373
Obaveze				
Rezerve za ugovore o osiguranju	35.632	6.338	-	41.970
Uzeti zajmovi	391	-	919	1.310
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.228	3	33	1.264
Ogodoena poreska obaveza	43	44	8	95
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	8.822	464	343	9.629
	46.116	6.849	1.303	54.268
Kapital i rezerve				
Akcionarski kapital	11.149	3.000	-	14.149
Emisiona premija	2.934	-	-	2.934
Zakonske i statutarne rezerve	461	436	-	897
Rezerva fer vrijednosti	194	374	-	568
Revalizacione rezerve	133	-	74	207
(Akumulirani gubici)/zadržana dobit	(5.405)	(278)	15	(5.668)
Ukupno kapital i rezerve	9.466	3.532	89	13.087
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	55.582	10.381	1.392	67.355

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2015.

	Neživot	Život	Jahorina Auto	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Aktiva				
Nekretnine i oprema	4.863	4	1.671	6.538
Investicione nekretnine	10.507	-	-	10.507
Nematerijalna imovina				
-Odgođeni troškovi pribave	2.924	-	-	2.924
-Ostala nematerijalna imovina	192	119	5	316
Ulaganje u pridruženo pravno lice	70	-	-	70
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	8.041	6.475	-	14.516
Zajmovi i potraživanja	9.602	951	91	10.644
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	15.349	-	-	15.349
Zalihe	119	14	-	133
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	4.668	153	124	4.945
Novac i novčani ekvivalenti	405	85	54	544
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupna aktiva	56.740	7.801	1.945	66.486
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze				
Rezerve za ugovore o osiguranju	36.825	3.630	-	40.455
Uzeti zajmovi	391	-	1.185	1.576
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.488	-	33	1.521
Odgođena poreska obaveza	70	47	8	125
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	9.111	264	215	9.590
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	47.885	3.941	1.441	53.267
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Kapital i rezerve				
Akcionarski kapital	8.216	3.000	-	11.216
Emisiona premija	2.934	-	-	2.934
Zakonske i statutarne rezerve	696	426	-	1.122
Rezerva fer vrijednosti	475	419	-	894
Revalizacione rezerve	134	-	73	207
(Akumulirani gubici)/zadržana dobit	(3.166)	9	3	(3.154)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno kapital i rezerve	9.289	3.854	76	13.219
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	57.174	7.795	1.517	66.486
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani bilans uspjeha po poslovnim segmentima za 2016. godinu

	Neživot	Život	Jahorina Auto	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Zaračunate bruto premije	27.302	4.181	(5)	31.478
Premije predane u reosiguranje	(14.323)	(113)	-	(14.436)
Neto zaračunate premije	12.979	4.068	(5)	17.042
Promjena bruto rezerve prenosnih premija	693	(15)	-	678
Promjena rezerve prenosnih premija, udio reosiguranja	(1.144)	-	-	(1.144)
Neto zarađene premije	12.528	4.053	(5)	16.576
Prihod od provizija i naknada	3.760	70	-	3.830
Finansijski prihod	1.395	488	(10)	1.873
Ostali poslovni prihodi	1.567	26	1.941	3.534
Neto poslovni prihodi	19.250	4.637	1.926	25.813
Nastale štete	(10.809)	(3.180)	44	(13.945)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	4.132	-	-	4.132
Neto nastale štete	(6.677)	(3.180)	44	(9.813)
Troškovi pribave	(8.250)	(1.202)	-	(9.452)
Administrativni troškovi	(5.094)	(488)	(1.747)	(7.329)
Ostali poslovni rashodi	(4.411)	(45)	(141)	(4.597)
Finansijski troškovi	(223)	-	(65)	(288)
(Gubitak)/dobit prije poreza	(5.405)	(278)	17	(5.666)
Porez na dobit	-	-	-	-
(Gubitak)/dobit razdoblja	(5.405)	(278)	17	(5.666)

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani bilans uspjeha po poslovnim segmentima za 2015. godinu

	Neživot '000 KM	Život '000 KM	Jahorina Auto '000 KM	Ukupno '000 KM
Zaračunate bruto premije	29.337	2.320	(6)	31.651
Premije predane u reosiguranje	(15.024)	(61)	-	(15.085)
Neto zaračunate premije	14.313	2.259	(6)	16.566
Promjena bruto rezerve prenosnih premija	(1.701)	(7)	-	(1.708)
Promjena rezerve prenosnih premija, udio reosiguranja	88	-	-	88
Neto zarađene premije	12.700	2.252	(6)	14.946
Prihod od provizija i naknada	4.238	39	-	4.277
Finansijski prihod	1.508	396	(2)	1.902
Ostali poslovni prihodi	1.255	10	1.681	2.946
Neto poslovni prihodi	19.701	2.697	1.673	24.071
Nastale štete	(10.394)	(1.526)	50	(11.870)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	4.297	-	-	4.297
Neto nastale štete	(6.097)	(1.526)	50	(7.573)
Troškovi pribave	(7.665)	(985)	-	(8.650)
Administrativni troškovi	(6.288)	(158)	(1.632)	(8.078)
Ostali poslovni rashodi	(2.640)	(19)	(10)	(2.669)
Finansijski troškovi	(179)	-	(81)	(260)
(Gubitak)/dobit prije poreza	(3.168)	9	-	(3.159)
Porez na dobit	-	-	-	-
(Gubitak)/dobit razdoblja	(3.168)	9	-	(3.159)

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Mjerenje imovine i obaveza segmenta i prihoda i rezultata segmenta temelje se na računovodstvenim politikama koje su navedene u bilješci o računovodstvenim politikama.

Osnovni poslovni segmenti Grupe su Neživotno osiguranje, Životno osiguranje, Usluge tehničkog pregleda vozila. Bilješka 1.8 ovih finansijskih izvještaja sadrži daljnje informacije o značajnim uslovima i odredbama proizvoda osiguranja.

Rezultati segmenata, imovina i obaveze uključuju stavke koje se mogu direktno pripisati pojedinom segmentu kao i stavke koje se mogu rasporediti na razumnoj osnovi.

Osnovni proizvodi koji se nude unutar pojedinih poslovnih segmenata koji su predmet izvještavanja uključuju:

Neživot:

Auto odgovornost

Auto kasko

Imovina i odgovornost

Nezgoda i zdravstvo

Život:

Tradicionalni život

Smrt i doživljenje

Rizik smrti

Rizik doživljenja

Geografski segment

Grupa posluje u Bosni i Hercegovini. S obzirom da je ukupni prihod od ugovora o osiguranju ostvaren od klijenata u Bosni i Hercegovini, informacije po geografskim segmentima nisu objavljene.

Društvo (Grupa) može da posmatra budući ukupan prihod od ugovora o osiguranju ostvaren u pojedinim entitetima (RS + FBiH).

Mjesečno se dostavljaju izvještaji o premiji i štetama po entitetima RS i FBiH Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

1.10 Nekretnine i oprema

Grupa	Zemljišta i nekretnine	Oprema i namještaj	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu	Avansi i sredstva u pripremi	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2015.	8.375	6.092	257	685	15.409
Nabavka	235	503	-	5	743
Otpisi	(10)	(285)	-	(164)	(459)
Prodaja	(90)	(217)	-	(84)	(391)
Transfer na investicione nekretnine	(2.504)	-	-	-	(2.504)
Revalorizacija zgrade reklasifikovane na investicione nekretnine	(614)	-	-	-	(614)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	5.392	6.093	257	442	12.184
Stanje na dan 1. januara 2016.	5.392	6.093	257	442	12.184
Nabavka	32	924	26	29	1.011
Otpisi	-	(481)	-	(70)	(551)
Prodaja	(536)	(659)	-	-	(1.195)
Druga umanjnja	-	-	-	(201)	(201)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	4.888	5.877	283	200	11.248
Amortizacija i umanjnje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2015.	1.076	4.455	133	43	5.707
Trošak razdoblja	103	572	5	1	681
Revalorizacija	276	-	-	-	276
Otpisi	-	(313)	(2)	-	(315)
Prodaja	(41)	(138)	-	(35)	(214)
Transfer na investicione nekretnine	(489)	-	-	-	(489)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	925	4.576	136	9	5.646
Stanje na dan 1. januara 2016.	925	4.576	136	9	5.646
Trošak razdoblja	69	502	17	(3)	585
Revalorizacija	77	-	-	-	77
Otpisi	-	(429)	-	(70)	(499)
Prodaja	(72)	(487)	-	-	(559)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	999	4.162	153	(64)	5.250
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2015.	7.299	1.637	124	642	9.702
Na dan 31. decembra 2015.	4.467	1.517	121	433	6.538
Na dan 1. januara 2016.	4.467	1.517	121	433	6.538
Na dan 31. decembra 2016.	3.889	1.715	130	264	5.998

Zemljište i zgrade knjigovodstvene vrijednosti 2.102 hiljada KM su založeni kao garancije za primljene kredite od TBIH Finansial Services Group N.V. Amsterdam, Holandija (500.000 EUR) i od Vienna Insurance Group (680.000 EUR). Nekretnine koje su založene kao garancija su u vlasništvu Društva i Jahorina Auta: poslovni prostori u Gacku, Istočnom Sarajevu, Novom Gradu, Sokocu i Foči, objekti u Zvorniku, Han Pijesku, Modriči, Nevesinju, Kozarskoj Dubici i Palama (bilješka 1.22). Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u dobiti ili gubitku (bilješka 1.33). U 2016. godini, Grupa je obezbijedila novu procjenu nekretnina i zemljišta angažovanjem nezavisnog procjenitelja sa odgovarajućim stručnim kvalifikacijama. Nije bilo naknadnih procjena vrijednosti.

1.10 Nekretnine i oprema (nastavak)

Društvo	Zemljišta i nekretnine	Oprema i namještaj	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu	Avansi i sredstva u pripremi	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2015.	7.327	4.118	28	591	12.064
Nabavka	50	617	-	5	672
Otpisi	(10)	(282)	-	(159)	(451)
Prodaja	(6)	(164)	-	-	(170)
Transfer na investicione nekretnine	(2.504)	-	-	-	(2.504)
Revalorizacija zgrade reklasifikovane na investicione nekretnine	(614)	-	-	-	(614)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	4.243	4.289	28	437	8.997
Stanje na dan 1. januara 2016.	4.243	4.289	28	437	8.997
Nabavka	32	874	15	29	950
Otpisi	-	(384)	-	(70)	(454)
Prodaja	(536)	(615)	-	-	(1.151)
Aktiviranje sredstva	-	-	-	(203)	(203)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	3.739	4.164	43	193	8.139
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2015.	974	3.213	10	70	4.267
Trošak razdoblja	82	396	1	-	479
Revalorizacija	276	-	-	-	276
Otpisi	-	(261)	-	-	(261)
Prodaja	(5)	(135)	-	-	(140)
Transfer na investicione nekretnine	(489)	-	-	-	(489)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	838	3.213	11	70	4.132
Stanje na dan 1. januara 2016.	838	3.213	11	70	4.132
Trošak razdoblja	50	348	2	-	400
Revalorizacija	77	-	-	-	77
Otpisi	-	(336)	-	(70)	(406)
Prodaja	(72)	(449)	-	-	(521)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	893	2.776	13	-	3.682
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2015.	6.353	905	18	521	7.797
Na dan 31. decembra 2015.	3.405	1.076	17	367	4.865
Na dan 1. januara 2016.	3.405	1.076	17	367	4.865
Na dan 31. decembra 2016.	2.846	1.388	30	193	4.457

Zgrade knjigovodstvene vrijednosti 1.265 hiljada KM su založeni kao garancije za primljene kredite od TBIH Financial Services Group N.V. Amsterdam, Holandija (200.000 EUR) (bilješka 1.22). Kredit je obezbjeđen zalogom na nekretnine iz djelatnosti osiguranja. Radi se o nekretninama u Gacku, Sokocu, Istočnom Sarajevu, Novom Gradu, Foči. Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u dobiti ili gubitku (bilješka 1.33). U 2016. godini, Društvo je obezbijedilo novu procjenu nekretnina i zemljišta angažovanjem nezavisnog procjenitelja sa odgovarajućim stručnim kvalifikacijama.

1.11 Investicione nekretnine

Grupa i Društvo

	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara	10.507	8.582
<i>Promjene</i>		
Nabavka	-	82
Prenos iz vanbilansa	-	42
Aktiviranje investicionih nekretnina	179	2.015
Prodaja	(481)	(62)
Promjena fer vrijednosti	(1.479)	(152)
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	8.726	10.507
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Investicione nekretnine čine više komercijalnih nekretnina koje se daju u najam trećim licima.

1.12 Odgođeni troškovi pribave

Kao dio poslova osiguranja Društva i Grupe, određeni troškovi pribave se odgađaju. Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave su uzeti u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja putem Zilmerizacije. Odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja nisu priznati kao posebna stavka imovine na datum izvještavanja.

Analiza navedenih troškova pribave je prikazana u nastavku:

Grupa i Društvo

	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara	2.924	2.661
Smanjenje/uvećanje troškova pribave priznato u bilansu uspjeha (Bilješka 1.32)	18	263
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	2.942	2.924
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.13 Ostala nematerijalna imovina

Grupa

	Nematerijalna imovina u pripremi '000 KM	Software '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2015.	691	692	1.383
Povećanja	4	72	76
Otpisi	(5)	-	(5)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2015.	690	764	1.454
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 1. januara 2016.	690	764	1.454
Povećanja	-	39	39
Otpisi	(37)	(2)	(39)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	653	801	1.454
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2015.	651	340	991
Trošak razdoblja	3	150	153
Otpisi	(5)	-	(5)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2015.	649	490	1.139
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 1. januara 2016.	649	490	1.139
Trošak razdoblja	-	157	157
Otpisi	(37)	-	(37)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	612	647	1.259
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januara 2015.	40	352	392
Na dan 31. decembra 2015.	41	274	315
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Na dan 1. januara 2016.	41	274	315
Na dan 31. decembra 2016.	41	154	195
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u dobiti ili gubitku (Bilješka 1.33).

1.13 Ostala nematerijalna imovina (nastavak)

Društvo

	Nematerijalna imovina u pripremi '000 KM	Software '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2015.	523	692	1.215
Povećanja	1	72	73
Otpisi	(5)	-	(5)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2015.	519	764	1.283
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 1. januara 2016.	519	764	1.283
Povećanja	-	39	39
Otpisi	(37)	(2)	(39)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	482	801	1.283
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2015.	487	340	827
Trošak razdoblja	-	150	150
Otpisi	(5)	-	(5)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2015.	482	490	972
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 1. januara 2016.	482	490	972
Trošak razdoblja	-	157	157
Otpisi	(37)	-	(37)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	445	647	1.092
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januara 2015.	36	352	388
Na dan 31. decembra 2015.	37	274	311
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Na dan 1. januara 2016.	37	274	311
Na dan 31. decembra 2016.	37	154	191
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Na dan 31. decembra 2016. i 31. decembra 2015. Društvo nije imalo interno generisane nematerijalne imovine. Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u dobiti ili gubitku (Bilješka 1.33).

1.14 Ulaganje u podružnicu

a) Podružnica Grupe je:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2016.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2015.
Jahorina auto d.o.o.	Usluge tehničkog pregleda vozila	Bosna i Hercegovina	100,00%	100,00%
			<u> </u>	<u> </u>

Podružnica je u potpunosti konsolidovana u finansijskim izvještajima Grupe.

b) Ulaganje u podružnice je:

	Društvo 2016. ’000 KM	Društvo 2015. ’000 KM
Jahorina auto d.o.o.	415	415
	<u> </u>	<u> </u>

c) Kretanje ulaganja u podružnicu je kako slijedi:

	Društvo 2016. ’000 KM	Društvo 2015. ’000 KM
Stanje na dan 1. januara	415	415
Umanjenje vrijednosti (Bilješka 1.34)	-	-
	<u> </u>	<u> </u>
Stanje na dan 31. decembra	415	415
	<u> </u>	<u> </u>

1.15 Ulaganja u pridruženo pravno lice

a) Pridruženo pravna lica Grupe je:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2016.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2015.
DUIF Jahorina Konseko Progres	Društvo za upravljanje fondovima	Bosna i Hercegovina	28,00%	28,00%

b) Ulaganje u pridruženo pravno lice Grupe je kako slijedi:

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
DUIF Jahorina Konseko Progres	70	70	70	70

Na dan 31. decembra 2016., ukupna aktiva DUIF Jahorina Konseko Progress a.d. iznosila je 395 hiljade KM (2015: 502 hiljada KM), obaveze 38 hiljada KM (2015: 4 hiljade KM), prihod 526 hiljada KM (2015: 160 hiljada KM) i gubitak za 2016. godinu 70 hiljada KM (2015: gubitak 7 hiljada KM).

1.16 Finansijska ulaganja

a) Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	22.120	14.516	22.120	14.516
Zajmovi i potraživanja	7.754	10.644	7.679	10.533
	29.874	25.160	29.799	25.049

Na dan 31. decembra 2016. godine nije bilo dospjele finansijske imovine raspoložive za prodaju (2015.: nije bilo).

Na datum izvještavanja nije bilo finansijske imovine raspoložive za prodaju za koju je nastupilo umanj enje vrijednosti (2015.: nije bilo).

1.16 Finansijska ulaganja (nastavak)

b) Pregled ulaganja

Grupa	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Zajmovi i potraživanja	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM
2016.			
Dužničke hartije od vrijednost - državne obveznice – kotiraju	22.120	-	22.120
Depoziti kod banaka	-	6.907	6.907
Depoziti kod drugih institucija	-	588	588
Zajmovi zaposlenima	-	259	259
Ukupno	22.120	7.754	29.874
2015.			
Dužničke hartije od vrijednost - državne obveznice – kotiraju	14.516	-	14.516
Depoziti kod banaka	-	9.670	9.670
Depoziti kod drugih institucija	-	615	615
Zajmovi zaposlenima	-	359	359
Ukupno	14.516	10.644	25.160

Depoziti kod drugih institucija predstavljaju sredstva uplaćena za formiranje sredstava Rezervnog fonda i Fonda za naknadu šteta Biroa zelene karte u Bosni i Hercegovini.

1.16 Finansijska ulaganja (nastavak)

b) Pregled ulaganja (nastavak)

Društvo	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Zajmovi i potraživanja	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM
2016.			
Dužničke hartije od vrijednosti - državne obveznice – kotiraju	22.120	-	22.120
Depoziti kod banaka	-	6.907	6.907
Depoziti kod drugih institucija	-	588	588
Zajmovi zaposlenima	-	184	184
Ukupno	22.120	7.679	29.799
2015.			
Dužničke hartije od vrijednosti - državne obveznice – kotiraju	14.516	-	14.516
Depoziti kod banaka	-	9.670	9.670
Depoziti kod drugih institucija	-	615	615
Zajmovi zaposlenima	-	268	268
Ukupno	14.516	10.553	25.069

Depoziti kod drugih institucija predstavljaju sredstva uplaćena za formiranje sredstava Rezervnog fonda i Fonda za naknadu šteta Biroa zelene karte u Bosni i Hercegovini.

1.17 Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju

Grupa i Društvo

	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM
Neživot		
Udio reosiguranja u rezervi za prenosne premije	5.097	6.241
Udio reosiguranja u rezervi za prijavljene, a plaćene i nastale a neprijavljene štete	8.530	9.108
	<u>13.627</u>	<u>15.349</u>
Život	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>13.627</u>	<u>15.349</u>

1.18 Zalihe

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2016.	2015.	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Materijal u skladištu	<u>55</u>	<u>134</u>	<u>55</u>	<u>133</u>

1.19 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2016.	2015.	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	4.508	4.841	4.508	4.841
Potraživanja iz poslova reosiguranja				
- za štete	252	249	252	249
- za provizije reosiguranja	9	1	9	1
Potraživanja od poreske uprave	18	18	18	18
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	3.582	2.392	2.505	2.263
	<u>8.369</u>	<u>7.501</u>	<u>7.292</u>	<u>7.372</u>
Umanjenje vrijednosti:				
- potraživanja iz ugovora o osiguranju	(1.308)	(1.270)	(1.308)	(1.270)
- ostala potraživanja	(2.209)	(1.286)	(1.309)	(1.275)
	<u>(3.517)</u>	<u>(2.556)</u>	<u>(2.617)</u>	<u>(2.545)</u>
	<u>4.852</u>	<u>4.945</u>	<u>4.675</u>	<u>4.827</u>

1.19 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	1.270	1.287	1.270	1.287
Gubici od umanjenja vrijednosti	164	861	164	861
Naplata prethodno umanjenih iznosa	-	(608)	-	(608)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto gubici priznati u bilansu uspjeha</i>	<i>164</i>	<i>253</i>	<i>164</i>	<i>253</i>
<i>Otpisi prethodno umanjenih iznosa</i>	<i>(126)</i>	<i>(270)</i>	<i>(126)</i>	<i>(270)</i>
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	1.308	1.270	1.308	1.270
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju priznati su unutar ostalih poslovnih rashoda (Bilješka 1.34).

Kretanje umanjenja vrijednosti za ostala potraživanja za Grupu i Društvo nije praktično prikazati.

1.20 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Novac u banci	1.034	544	1.023	490
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju

Grupa i Društvo	2016. '000 KM	2015. '000 KM
Neživot		
Rezerve za prenosne premije	17.203	17.897
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	13.110	13.488
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete -ZOIL	568	802
Rezerve za nastale a neprijavljene štete	3.752	3.768
Rezerve za direkne troškove šteta	308	216
Rezerve za indirektno troškove šteta	691	653
	35.632	36.824
Život		
Rezerve za prenosne premije	40	26
Rezerve za životna osiguranja	6.220	3.497
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	12	35
Rezerve za nastale a neprijavljene štete	66	73
	6.338	3.631
	41.970	40.455

a) Analiza kretanja u rezervi za prenosne premije

Grupa i Društvo

	2016. Bruto KM'000	2016. Reosiguranje KM'000	2016. Neto KM'000	2015. Bruto KM'000	2015. Reosiguranje KM'000	2015. Neto KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	17.897	6.241	11.656	16.195	6.153	10.042
Premije polisirane tokom godine	27.302	14.323	12.979	29.338	15.025	14.313
Minus: premije zaradene tokom godine	(27.995)	(15.467)	(12.528)	(27.636)	(14.937)	(12.699)
Stanje na dan 31. decembra	17.204	5.097	12.107	17.897	6.241	11.656
<i>Život</i>						
Stanje na dan 1. januara	26	-	26	18	-	18
Premije polisirane tokom godine	4.195	113	4.082	2.320	61	2.259
Minus: premije zaradene tokom godine	(4.181)	(113)	(4.068)	(2.312)	(61)	(2.251)
Stanje na dan 31. decembra	40	-	40	26	-	26

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

b) Analiza kretanja u rezervama za prijavljene a neplaćene štete

Grupa

	2016. Bruto KM'000	2016. Reosiguranje KM'000	2016. Neto KM'000	2015. Bruto KM'000	2015. Reosiguranje KM'000	2015. Neto KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	13.488	7.767	5.721	41.438	36.084	5.354
Štete nastale u tekućoj godini	7.336	3.668	3.668	9.007	4.509	4.498
Prenos iz IBNRa	2.981	1.629	1.352	2.470	1.177	1.293
Promjene u štetama iz prethodnih godina	283	(969)	1.252	(1.700)	(1.427)	(273)
Isplaćene štete	(10.978)	(4.677)	(6.301)	(37.727)	(32.576)	(5.151)
Stanje na dan 31. decembra	13.110	7.418	5.692	13.488	7.767	5.721
<i>Život</i>						
Stanje na dan 1. januara	34	-	34	21	-	21
Štete nastale u tekućoj godini	2	-	2	295	-	295
Promjene u štetama iz prethodnih godina	-	-	-	-	-	-
Isplaćene štete	(25)	-	(25)	(282)	-	(282)
Stanje na dan 31. decembra	11	-	11	34	-	34

Društvo

	2016. Bruto KM'000	2016. Reosiguranje KM'000	2016. Neto KM'000	2015. Bruto KM'000	2015. Reosiguranje KM'000	2015. Neto KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	13.488	7.767	5.721	41.438	36.084	5.354
Štete nastale u tekućoj godini	7.336	3.668	3.668	9.057	4.509	4.548
Prenos iz IBNRa	2.981	1.629	1.352	2.470	1.177	1.293
Promjene u štetama iz prethodnih godina	283	(969)	1.252	(1.700)	(1.427)	(273)
Isplaćene štete	(10.978)	(4.677)	(6.301)	(37.777)	(32.576)	(5.201)
Stanje na dan 31. decembra	13.110	7.418	5.692	13.488	7.767	5.721
<i>Život</i>						
Stanje na dan 1. januara	34	-	34	21	-	21
Štete nastale u tekućoj godini	2	-	2	295	-	295
Promjene u štetama iz prethodnih godina	-	-	-	-	-	-
Isplaćene štete	(25)	-	(25)	(282)	-	(282)
Stanje na dan 31. decembra	11	-	11	34	-	34

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

c) Analiza kretanja u rezervama za prijavljene a neplaćene štete – ZOIL

Grupa i Društvo

	2016.	2016.	2016.	2015.	2015.	2015.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	802	-	802	882	-	882
Štete nastale u tekućoj godini	-	-	-	-	-	-
Prenos iz IBNRa	-	-	-	-	-	-
Promjene u štetama iz prethodnih godina	(185)	-	(185)	7	-	7
Isplaćene štete	(49)	-	(49)	(87)	-	(87)
Stanje na dan 31. decembra	568	-	568	802	-	802

d) Analiza kretanja rezervi za nastale a neprijavljene štete

Grupa i Društvo

	2016.	2016.	2016.	2015.	2015.	2015.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	3.768	1.340	2.428	4.458	1.303	3.155
Smanjenja/povećanja priznata tokom godine	2.965	1.402	1.563	1.780	1.214	566
Prenos na rezervisanja za prijavljene a neplaćene štete	(2.981)	(1.629)	(1.352)	(2.470)	(1.177)	(1.293)
Stanje na dan 31. decembra	3.752	1.113	2.639	3.768	1.340	2.428

Grupa i Društvo

	2016.	2016.	2016.	2015.	2015.	2015.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000	KM'000
<i>Život</i>						
Stanje na dan 1. januara	73	-	73	44	-	44
Povećanja priznata tokom godine	(11)	-	(11)	29	-	29
Prenos na rezervisanja za prijavljene a neplaćene štete	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra	62	-	62	73	-	73

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

e) Analiza kretanja u rezervama za direktne troškove šteta

Grupa i Društvo

	2016. Bruto KM'000	2016. Reosiguranje KM'000	2016. Neto KM'000	2015. Bruto KM'000	2015. Reosiguranje KM'000	2015. Neto KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	216	-	216	182	-	182
Povećanja priznata tokom godine	92	-	92	34	-	34
Stanje na dan 31. decembra	308	-	308	216	-	216

f) Analiza kretanja u rezervama za indirektne troškove šteta

Grupa i Društvo

	2016. Bruto KM'000	2016. Reosiguranje KM'000	2016. Neto KM'000	2015. Bruto KM'000	2015. Reosiguranje KM'000	2015. Neto KM'000
<i>Neživot</i>						
Stanje na dan 1. januara	653	-	653	688	-	688
Povećanja priznata tokom godine	38	-	38	(35)	-	(35)
Stanje na dan 31. decembra	691	-	691	653	-	653

g) Analiza kretanja matematičke rezerve

Grupa i Društvo

	2016. Bruto KM'000	2015. Bruto KM'000
Stanje na dan 1. januara	3.497	2.296
Alokacija premije	2.905	1.277
Otpuštanje obaveze usljed isplata, otkupa	(269)	(144)
Oslobađanje diskonta/pripis kamate	87	68
Stanje na dan 31. decembra	6.220	3.497

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

h) Preostala ročnost obaveza osiguranja

Grupa i Društvo

2016.	Manje od 1 godine KM'000	Od 1 do 5 godina KM'000	Od 5 do 10 godina KM'000	Od 10 do 15 godina KM'000	Od 15 do 20 godina KM'000	Više od 20 godina KM'000	Ukupno KM'000
Neživot							
Rezerve za prenosnu premiju	10.211	1.723	4.805	290	134	40	17.203
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete i ostale rezerve	12.208	4.872	589	760	-	-	18.429
	<u>22.419</u>	<u>6.595</u>	<u>5.394</u>	<u>1.050</u>	<u>134</u>	<u>40</u>	<u>35.632</u>
Život							
Rezerve za prenosnu premiju	40	-	-	-	-	-	40
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete i ostale rezerve	78	-	-	-	-	-	78
Rezerva za životno osiguranje	1	2.041	2.284	830	600	464	6.220
	<u>119</u>	<u>2.041</u>	<u>2.284</u>	<u>830</u>	<u>600</u>	<u>464</u>	<u>6.338</u>
2015.							
Neživot							
Rezerve za prenosnu premiju	11.661	2.300	3.751	185	-	-	17.897
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete i ostale rezerve	12.539	5.004	605	779	-	-	18.927
	<u>24.200</u>	<u>7.304</u>	<u>4.356</u>	<u>964</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>36.824</u>
Život							
Rezerve za prenosnu premiju	26	-	-	-	-	-	26
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete i ostale rezerve	108	-	-	-	-	-	108
Rezerva za životno osiguranje	-	318	1.667	1.512	-	-	3.497
	<u>134</u>	<u>318</u>	<u>1.667</u>	<u>1.512</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.631</u>

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

i) Razvoj rezervi šteta - rezerve za prijavljene a neplaćene štete

Proizvodi	Rezerve za prijavljene a neplaćene štete 31. decembar 2015.	Štete prijavljene prije 1. januara 2016., isplaćene u 2016. godini	Preostale rezerve za štete prijavljene prije 1. januara 2016. koje nisu plaćene	Razvoj rezervi šteta	
01 Osiguranje nezgode	276	96	170	10	3,62%
02 Zdravstveno osiguranje	58	17	38	3	5,17%
03 Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	744	322	372	50	6,72%
05 Osiguranje vazduhoplova	42	10	-	32	76,19%
07 Osiguranje robe u prevozu	-	-	-	-	-
08 Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	545	292	281	(28)	(5,41%)
09 Osiguranje ostalih šteta na imovini	7.258	2.505	4.126	627	8,64%
10 Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	5.362	1.903	4.249	(790)	(14,73%)
13 Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	5	-	5	-	-
16 Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	-	-	-	-	-
Ukupno neživot	14.290	5.145	9.241	(96)	(0,77%)

Razvoj rezervi šteta za prijavljene a neplaćene štete s kraja 2016. godine pokazuje ukupnu manjak rezerve neživotnih osiguranja u iznosu od 96 hiljada KM ili 0,77%.

j) Razvoj rezervi šteta - rezerve za nastale a neprijavljene štete

Proizvodi	Rezerve za nastale a neprijavljene štete 31. decembar 2015.	Štete plaćene u 2016., nastale a neprijavljene prije 1. januara 2016. godini	Preostale rezerve za prijavljene a neplaćene štete nastale a neprijavljene prije 1. januara 2016.	Procjena preostalih rezervi za nastale a neprijavljene štete	Razvoj rezervi šteta	
01 Osiguranje nezgode	471	286	71	40	74	15,71%
02 Zdravstveno osiguranje	78	42	1	0	35	44,87%
03 Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	219	115	72	29	3	1,37%
05 Osiguranje vazduhoplova	-	-	-	-	-	-
07 Osiguranje robe u prevozu	2	-	-	-	2	100,00%
08 Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	47	14	55	-	(22)	(46,81%)
09 Osiguranje ostalih šteta na imovini	202	8	10	-	184	91,09%
10 Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	2.749	672	655	1.358	64	2,33%
13 Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	-	3	-	-	(3)	-
16 Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	-	-	-	-	-	-
Ukupno neživot	3.768	1.140	864	1.427	337	8,94%

Razvoj rezerve šteta za nastale a neprijavljene štete s kraja 2016. godine pokazuje ukupnu dostatnost rezerve neživotnih osiguranja u iznosu od 337 hiljada KM ili 8,94%.

1.21 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

k) Razvoj rezervi šteta - ukupno

Proizvodi	Rezerve za nastale a neprijavljene štete 31. decembar 2015.	Štete plaćene u 2016., nastale a neprijavljene prije 1. januara 2016. godini	Preostale rezerve za prijavljene a neplaćene štete nastale a neprijavljene prije 1. januara 2016. godine	Procjena preostalih rezervi za nastale a neprijavljene štete	Razvoj rezervi šteta	
01 Osiguranje nezgode	747	382	241	40	84	11,24%
02 Zdravstveno osiguranje	136	59	39	-	38	27,94%
03 Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	963	437	444	29	53	5,50%
05 Osiguranje vazduhoplova	42	10	-	-	32	76,19%
07 Osiguranje robe u prevozu	2	-	-	-	2	100,00%
08 Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	592	306	336	-	(50)	(8,45%)
09 Osiguranje ostalih šteta na imovini	7.460	2.513	4.136	-	811	10,87%
10 Osiguranje od odgovornosti za motorna	8.111	2.575	4.904	1.358	(726)	(8,95%)
13 Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	5	3	5	-	(3)	(60,00%)
16 Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	-	-	-	-	-	0,00%
Ukupno neživot	18.058	6.285	10.105	1.427	241	1,33%

Ukupni razvoj rezervi šteta za prijavljene, neplaćene te za nastale a neprijavljene štete s kraja 2015. godine pokazuje ukupnu dostatnost rezerve neživotnih osiguranja u iznosu od 241 hiljada KM ili 1,33%.

1.22 Uzeti zajmovi

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Uzeti zajmovi	1.310	1.576	391	391

Zajmodavac	Valuta	Glavnica u valuti	Kamatna stopa	Dospijeće	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM
Vienna Insurance Group	EUR	680	6%	2018	332	598
TBIH Financial Amsterdam	EUR	200	5,75%	2017	391	391
TBIH Financial Amsterdam	EUR	300	5,75%	2017	587	587
					1.310	1.576

1.23 Rezervisanja za obaveze i troškove

Grupa	Rezervisanja za preventivu '000 KM	Rezervisanja za otpremnine '000 KM	Rezerve za sudske sporove '000 KM	Ukupno '000 KM
Stanje na dan 1 januara 2015.	595	192	458	1.245
Povećanje rezervisanja priznatih u dobiti ili gubitku	195	-	603	798
Rezervisanja korištena u toku godine	(460)	-	(62)	(522)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	330	192	999	1.521
Povećanje rezervisanja priznatih u dobiti ili gubitku	59	7	397	463
Rezervisanja korištena tokom godine	(269)	-	(451)	(720)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	120	199	945	1.264

1.23 Rezervisanja za obaveze i troškove (nastavak)

Društvo	Rezervisanja za preventivu '000 KM	Rezervisanja za otpremnine '000 KM	Rezerve za sudske sporove '000 KM	Ukupno '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2015.	563	192	457	1.212
Povećanje rezervisanja priznatih u dobiti ili gubitku	195	-	603	798
Rezervisanja korištena u toku godine	(460)	-	(62)	(522)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	<u>298</u>	<u>192</u>	<u>998</u>	<u>1.488</u>
Povećanje rezervisanja priznatih u dobiti ili gubitku	59	-	397	456
Rezervisanja korištena tokom godine	(237)	(26)	(450)	(713)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	<u><u>120</u></u>	<u><u>166</u></u>	<u><u>945</u></u>	<u><u>1.231</u></u>

Pretpostavke korištene u obračunu rezervi za otpremnine su sljedeće:

	Grupa i Društvo 2016.	Grupa i Društvo 2015.
Diskontna stopa	4,5%	5%
Očekivano povećanje plata	2%	2%
Stopa smrtnosti	Tablice mortaliteta RS 80	Tablice Mortaliteta RS 80

Povećanje rezervisanja za preventivu i sudske sporove priznaje se kao dio ostalih poslovnih rashoda (Bilješka 1.34).

1.24 Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Obaveze iz ugovora o reosiguranju i saosiguranju	6.698	6.216	6.698	6.216
Obaveze iz ugovora o osiguranju prema posrednicima	120	39	120	39
Obaveze prema dobavljačima	622	489	485	424
Obaveze prema radnicima	760	576	613	592
Obaveze za dividende	331	331	331	331
Ostale obaveze	1.116	1.942	1.057	1.771
	<u><u>9.647</u></u>	<u><u>9.593</u></u>	<u><u>9.304</u></u>	<u><u>9.373</u></u>

1.25 Kapital

(a) Akcionarski kapital

	2016. '000 KM	2015. '000 KM
Odobreno, izdano i u cijelosti plaćeno		
141.492 (2015.: 112.155) običnih akcija po 100 KM	14.149	11.216

Akcionarski kapital društva denominovan je u KM. Nominalna vrijednost svake izdane akcija iznosi 100 KM. U 2016. godini Društvo je smanjenjem emisione premije u iznosu od 2.934 hiljada KM i zakonskih rezervi u iznosu od 224 hiljade KM pokrilo akumulirane gubitke u iznosu od 3.159 hiljada KM.

Akcionari Društva na dan izvještaja su sljedeći:

Broj akcija	2016.				2015.			
	Obične akcije	Prioritetne akcije	Ukupno	% vlasništvo	Obične akcije	Prioritetne akcije	Ukupno	% vlasništvo
Vienna Insurance Group	141.492	-	14.149	100,00%	112.155	-	11.216	100,00%

Vlasnik Društva je Vienna Insurance Group, akcionarsko društvo osnovano i sa sjedištem u Austriji. U toku 2013. godine VIG je stekao sve prioritetne akcije koje su bile u vlasništvu ostalih akcionara te stekao 100% vlasništvo u Društvu.

(b) Emisiona premija

U 2016. godini na osnovu odluke Skupštine akcionara izvršena je dokapitalizacija, pri čemu je formirana emisiona premija u iznosu 2.934 hiljada KM.

1.25 Kapital (nastavak)

(c) Rezerva fer vrijednosti

Rezerva fer vrijednosti predstavlja kumulativne nerealizovane neto promjene u fer vrijednosti ulaganja raspoloživih za prodaju umanjenim za pripadajući odgođeni porez. Sva kretanja prikazana su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, neto od poreza. Kretanja u rezervi fer vrijednosti su kako slijedi:

Grupa i Društvo	2016. '000 KM	2015. '000 KM
Bruto rezerva fer vrijednosti na dan 1. januara	993	263
Odgođena poreska obaveza na dan 1. januara	(99)	(26)
Stanje na dan 1. januara	894	237
Dobici iz promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	(363)	730
Odgođeni porez na neto dobitke od promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju, neto od realizovanih iznosa i gubitaka od umanjenja vrijednosti	37	(73)
Neto dobitci iz promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	(326)	657
Bruto rezerva fer vrijednosti na dan 31. decembra	630	993
Odgođena poreska obaveza na dan 31. decembra	(62)	(99)
Stanje na dan 31. decembra	568	894

1.26 Osnovni i razrijeđeni gubitak po akciji

U svrhu obračuna gubitka po akciji, zarada je izračunata kao gubitak za razdoblje namijenjena akcionarima Društva, nakon umanjenja za dividendu namjenjenu prioritetnim akcionarima. Broj običnih akcija je broj izdatih redovnih akcija na kraju godine. Broj redovnih akcija korišten za izračun redovne i razrijeđene zarade po akciji na dan 31. decembar 2016. bio je 141.492 (2015: 112.155). S obzirom da nema efekta opcija, konvertibilnih obaveznica ili sličnih instrumenata, razrijeđeni gubitak po akciji isti je kao i osnovni gubitak po akciji.

	Grupa 2016.	Grupa 2015.	Društvo 2016.	Društvo 2015.
Gubitak za godinu u '000 KM	(5.666)	(3.159)	(5.683)	(3.159)
Obaveza za isplatu dividende prioritetnim akcionarima (5% na nominalnu vrijednost prioritetnih akcija)	-	-	-	-
Gubitak koji pripada redovnim akcionarima u '000 KM	(5.666)	(3.159)	(5.683)	(3.159)
Ponderisani prosječni broj redovnih akcija na dan 31. decembra	124.920	140.794	124.920	140.794
Osnovni i razrijeđeni gubitak po akciji u KM	(45,36)	(22,44)	(45,49)	(22,44)

1.27 Premije

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	27.297	29.331	27.302	29.336
Zaračunate premije predane u reosiguranje	(14.323)	(15.025)	(14.323)	(15.024)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto zaračunate premije</i>	12.974	14.306	12.979	14.312
Promjena bruto rezervi prenosne premije	693	(1.701)	693	(1.701)
Promjena rezervi prenosnih premija, udio reosiguranja	(1.144)	88	(1.144)	89
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto zarađena premija iz neživotnih osiguranja</i>	12.523	12.693	12.528	12.700
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Životno osiguranje</i>				
Zaračunate bruto premije	4.181	2.320	4.181	2.320
Zaračunate premije predane u reosiguranje	(113)	(61)	(113)	(61)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto zaračunate premije</i>	4.068	2.259	4.068	2.259
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Promjena bruto rezervi prenosne premije	(15)	(7)	(15)	(7)
Promjena rezervi prenosnih premija, udio reosiguranja	-	-	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto zarađena premija iz poslova životnih osiguranja</i>	4.053	2.252	4.053	2.252
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Zaračunate bruto premije	31.478	31.651	31.483	31.657
Premije predane u reosiguranje	(14.436)	(15.085)	(14.436)	(15.085)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Neto zarađena premija	17.042	16.566	17.047	16.572
Promjena u bruto rezervi za prenosnu premiju	678	(1.708)	678	(1.708)
Promjena rezervi prenosnih premija, udio reosiguranja	(1.144)	88	(1.144)	88
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Neto zarađene premije	16.576	14.946	16.581	14.952
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Promjena udjela reosiguranja u rezervi za prenosnu premiju odnosi se na kvotni ugovor o reosiguranju sklopljen sa VIG Holdingom, koji je u skladu sa računovodstvenim politikama VIGa u ovim finansijskim izvještajima prikazan kao dio obaveza iz ugovora o reosiguranju i saosiguranju, umjesto kao udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju.

1.27 Premije (nastavak)

Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja

Sljedeća tabela prikazuje analizu zaračunate premije i nastalih šteta po vrstama osiguranja. Svi ugovori o osiguranju su zaključeni u Bosni i Hercegovini.

Grupa

	Bruto zaračunata premija	Bruto zaradena premija	Bruto nastale štete	Troškovi pribave i administracije	Saldo reosiguranja
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>2016.</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Auto odgovornost	8.905	9.203	(4.704)	(5.468)	201
Motorna vozila (ostalo)	2.189	2.455	(1.920)	(1.131)	(54)
Imovina	10.337	11.590	(2.629)	(3.799)	(7.116)
Lična osiguranja	4.545	3.406	(1.468)	(2.358)	(238)
Ostalo	1.321	1.336	(44)	(588)	(579)
Ukupno neživotna osiguranja	27.297	27.990	(10.765)	(13.344)	(7.786)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	4.181	4.166	(3.180)	(1.690)	(37)
Ukupno životna osiguranja	4.181	4.166	(3.180)	(1.690)	(37)
Ukupno	31.478	32.156	(13.945)	(15.034)	(7.823)
<i>2015.</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Auto odgovornost	9.603	10.216	(4.146)	(6.773)	(306)
Motorna vozila (ostalo)	2.508	2.318	(2.163)	(1.509)	12
Imovina	11.990	10.421	(2.907)	(2.753)	(5.579)
Lična osiguranja	3.935	3.457	(1.137)	(2.377)	(135)
Ostalo	1.295	1.217	9	(541)	(644)
Ukupno neživotna osiguranja	29.331	27.629	(10.344)	(13.953)	(6.652)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	2.320	2.313	(1.526)	(1.143)	(22)
Ukupno životna osiguranja	2.320	2.313	(1.526)	(1.143)	(22)
Ukupno	31.651	29.942	(11.870)	(15.096)	(6.674)

1.27 Premije (nastavak)

Analiza fakturisanih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja

Sljedeća tabela prikazuje analizu fakturisane premije i nastalih šteta po vrstama osiguranja. Svi ugovori o osiguranju su zaključeni u Bosni i Hercegovini.

Društvo

	Bruto zaračunata premija '000 KM	Bruto zarađena premija '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2016.</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Auto odgovornost	8.905	9.203	(4.722)	(5.468)	201
Motorna vozila (ostalo)	2.190	2.456	(1.934)	(1.131)	(54)
Imovina	10.337	11.590	(2.641)	(3.799)	(7.116)
Lična osiguranja	4.549	3.410	(1.468)	(2.358)	(238)
Ostalo	1.321	1.336	(44)	(588)	(579)
Ukupno neživotna osiguranja	27.302	27.995	(10.809)	(13.344)	(7.786)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	4.181	4.166	(3.180)	(1.690)	(37)
Ukupno životna osiguranja	4.181	4.166	(3.180)	(1.690)	(37)
Ukupno životna osiguranja	4.181	4.166	(3.180)	(1.690)	(37)
Ukupno	31.483	32.161	(13.989)	(15.034)	(7.823)
<i>2015.</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Auto odgovornost	9.604	10.217	(4.196)	(6.773)	(306)
Motorna vozila (ostalo)	2.509	2.319	(2.163)	(1.509)	12
Imovina	11.990	10.421	(2.907)	(2.753)	(5.579)
Lična osiguranja	3.935	3.461	(1.137)	(2.377)	(135)
Ostalo	1.299	1.217	9	(541)	(644)
Ukupno neživotna osiguranja	29.337	27.635	(10.394)	(13.953)	(6.652)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	2.320	2.313	(1.526)	(1.143)	(22)
Ukupno životna osiguranja	2.320	2.313	(1.526)	(1.143)	(22)
Ukupno	31.657	29.948	(11.920)	(15.096)	(6.674)

1.28 Prihod od provizija i naknada

Grupa i Društvo	2016. '000 KM	2015. '000 KM
Provizija reosiguranja neživot	3.760	4.238
Provizija reosiguranja život	70	39
	<u>3.830</u>	<u>4.277</u>

1.29 Finansijski prihod

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Prihodi od kamata	1.377	1.313	1.375	1.310
Prihodi od matičnih, zavisnih i ostalih PPL	10	19	-	-
Pozitivne kursne razlike	6	-	6	-
Prihod od investicionih nekretnina	299	303	321	327
Dobit od prodaje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	181	267	181	267
	<u>1.873</u>	<u>1.902</u>	<u>1.883</u>	<u>1.904</u>

1.30 Ostali poslovni prihodi

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Prihod od usluga tehničkih pregleda	1.448	1.680	-	-
Prihodi od pruženih usluga	1.110	897	617	896
Prihodi od regresa	341	271	341	271
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja	81	73	81	73
Prihodi od povećanja vrijednosti investicionih nekretnina	134	-	134	-
Ostali poslovni prihodi	420	25	420	25
	<u>3.534</u>	<u>2.946</u>	<u>1.593</u>	<u>1.265</u>

1.31 Nastale štete

Grupa i Društvo	Grupa 2016.	Grupa 2015.	Društvo 2016.	Društvo 2015.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	11.264	39.065	11.308	39.115
Udio reosiguranja	(4.710)	(32.576)	(4.710)	(32.576)
Promjena u rezervi za prijavljene a neplaćene štete				
Bruto iznos	(483)	(28.031)	(483)	(28.031)
Udio reosiguranja	350	28.241	350	28.241
Promjena u rezervi za nastale a neprijavljene štete				
Bruto iznos	(16)	(690)	(16)	(690)
Udio reosiguranja	228	38	228	38
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja	10.765	10.344	10.809	10.394
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama neživotnih osiguranja	(4.132)	(4.297)	(4.132)	(4.297)
Ukupne štete nastale iz neživotnog osiguranja, neto od reosiguranja	6.633	6.047	6.677	6.097
<i>Životno osiguranje</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	494	282	494	282
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena matematičke rezerve životnih osiguranja				
Bruto iznos	2.723	1.201	2.723	1.201
Udio reosiguranja	(7)	-	(7)	-
Promjena u rezervi za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	(24)	16	(24)	16
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena u rezervi za nastale a neprijavljene štete	(6)	27	(6)	27
Ukupne nastale štete životnih osiguranja	3.180	1.526	3.180	1.526
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama životnih osiguranja	-	-	-	-
Ukupno štete nastale iz životnog osiguranja, neto od reosiguranja	3.180	1.526	3.180	1.526
Ukupne nastale štete	13.945	11.870	13.989	11.920
Udio reosiguranja u nastalim štetama	(4.132)	(4.297)	(4.132)	(4.297)
Ukupne nastale štete, neto od reosiguranja	9.813	7.573	9.857	7.623

Bruto iznos promjene u rezervi za prijavljene a neisplaćene štete sadrži direktne i indirektno troškove rezerviranja za štete. Bruto iznos likvidiranih šteta uključuje direktne troškove šteta u iznosu 281 hiljada KM u 2016., godini (2015.: 1.290 hiljada KM) za Društvo i Grupu.

1.32 Troškovi pribave

Grupa i Društvo	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>		
Trošak provizije	1.844	2.096
Ostali troškovi pribave	6.424	5.833
Promjena odgođenih troškova pribave (Bilješka 1.12)	(18)	(264)
	<hr/>	<hr/>
Ukupni troškovi pribave, neživot	8.250	7.665
	<hr/>	<hr/>
<i>Životna osiguranja</i>		
Trošak provizije	205	392
Ostali troškovi pribave	997	593
	<hr/>	<hr/>
Ukupni troškovi pribave, život	1.202	985
	<hr/>	<hr/>
	9.452	8.650
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Troškovi pribave za Grupu i Društvo uključuju troškove internog prodajnog osoblja u iznosu od 3.802 hiljada KM (2015.: 4.112 hiljade KM).

Provizija životnog osiguranja koja se priznaje po naplati, kao što je objašnjeno u računovodstvenoj politici 1.3 (p), u skladu je sa odgovarajućim priznavanjem prihoda. Nije praktično izračunati obračun obaveze po proviziji ukoliko bi se odgovarajući prihodi priznavali na obračunskom principu, a ne po naplati.

1.33 Administrativni troškovi

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2016.	2015.	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Troškovi osoblja	3.651	4.279	2.314	3.023
Ostali troškovi šteta	532	679	532	679
Amortizacija	744	837	558	632
Ostali troškovi uprave	1.633	1.189	1.614	1.604
Troškovi reklame i rebrandinga	349	191	268	190
Troškovi plina, struje i vode	272	767	217	225
Ostali administrativni troškovi	148	136	79	93
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	7.329	8.078	5.582	6.446
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

U 2016. ukupan broj zaposlenih Grupe bio je 386 (2015.: 419 zaposlenih), a ukupan broj zaposlenih u Društvu bio je 295 (2015.: 340 zaposlenih).

Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji

31. decembar 2016.

1.34 Ostali poslovni rashodi

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Rashodi od umanjenja vrijednosti investicionih nekretnina	1.613	-	1.613	-
Rashodi od umanjenja vrijednosti nekretnina iz djelatnosti	78	-	78	-
Povrati premije	613	435	613	435
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju (bilješka 1.19)	164	253	164	253
Doprinosi zaštitnom fondu, birou za osiguranje i Agenciji	187	226	187	226
Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja	193	138	193	138
Takse republička, sudske i administrativne	61	85	61	85
Vatrogasni doprinosi i protivgradna zaštita	107	122	107	122
Rezerve za sudske sporove (Bilješka 1.23)	391	603	391	603
Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnicu i pridruženo društvo (Bilješke 1.14c i 1.15b))	-	70	-	70
Ostali rashodi	1.190	737	1.049	727
	<u>4.597</u>	<u>2.669</u>	<u>4.456</u>	<u>2.659</u>

1.35 Finansijski troškovi

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Troškovi kamata	207	241	142	160
Neto gubitak od kursnih razlika	81	19	81	19
	<u>288</u>	<u>260</u>	<u>223</u>	<u>179</u>

1.36 Porez na dobit

(a) Tekući porez

Usklađenje računovodstvene dobiti za razdoblje i troška poreza na dobit prikazano je u nastavku:

Grupa i Društvo	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Tekući trošak poreza				
Tekuća godina	-	-	-	-
Ukupno trošak poreza na dobit	-	-	-	-
Računovodstveni gubitak prije oporezivanja	(5.666)	(3.159)	(5.683)	(3.159)
Porez na dobit na 10% (2015: 10%)	(567)	(316)	(568)	(316)
Poreski nepriznati troškovi	228	378	228	378
Neoporezivi prihodi	(40)	(233)	(40)	(233)
Poreski gubici koji nisu priznati kao odložena poreska imovina	379	171	380	171
Trošak poreza priznat u dobiti i gubitku	-	-	-	-
Efektivna stopa poreza na dobit	-	-	-	-

1.36 Porez na dobit (nastavak)

(a) Tekući porezi (nastavak)

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit, poreski gubici se mogu prenositi za umanjenje dobiti budućih računovodstvenih perioda, ali ne duže od 5 godina. S obzirom na neizvjesnost njihovog korištenja, Društvo ne priznaje odgođena poreska sredstva za prenesene poreske gubitke.

	Grupa 2016. '000 KM	Grupa 2015. '000 KM	Društvo 2016. '000 KM	Društvo 2015. '000 KM
Poreski gubici (koji nisu priznati kao odložena poreska imovina) ističu kako slijedi:				
2017. godine	63	63	63	63
2018. godine	411	411	458	458
2019. godine	411	411	465	465
2020. godine	171	171	171	171
2021. godine	379	-	380	-
	<u>1.435</u>	<u>1.056</u>	<u>1.537</u>	<u>1.157</u>

(b) Odgođena poreska obaveza

Odloženi porezi su obračunati na privremene razlike po bilansnoj metodi korištenjem zakonske poreske stope od 10% (2015.:10%). Promjene privremenih razlika i dijelova odložene poreske obaveze u kapitalu i rezervama prikazani su kako slijedi:

Grupa	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju '000 KM	Zemljište i zgrade '000 KM	Ukupno '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2015.	(26)	(118)	(144)
Kretanje priznato u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	(73)	95	22
Stanje na dan 31. decembra 2015.	<u>(99)</u>	<u>(23)</u>	<u>(122)</u>
Stanje na dan 1. januara 2016.			
Kretanje priznato u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	27	-	27
Stanje na dan 31. decembra 2016.	<u>(72)</u>	<u>(23)</u>	<u>(95)</u>
Društvo			
Stanje na dan 1. januara 2015.	(26)	(110)	(136)
Kretanje priznato u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	(73)	95	22
Stanje na dan 31. decembra 2015.	<u>(99)</u>	<u>(15)</u>	<u>(114)</u>
Stanje na dan 1. januara 2016.			
Kretanje priznato u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	28	-	28
Stanje na dan 31. decembra 2016.	<u>(71)</u>	<u>(15)</u>	<u>(86)</u>

1.37 Transakcije sa povezanim licima

Ključni akcionar Društva je Vienna Insurance Group. Društvo smatra da ima neposredni odnos povezanog lica sa svojim ključnim akcionarima i njihovim podružnicama; svojim podružnicama i povezanim licima; članovima Izvršnog odbora; članovima Uprave i ostalim poslovođstvom (zajedno „ključno rukovođstvo“); bliskim članovima porodice ključnog poslovođstva; i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem ključnog rukovođstva i bliskih članova njihovih porodica, prema definiciji sadržanoj u Međunarodnom računovođstvenom standardu 24 „Objavlivanje povezanih stranaka“ („MRS 24“).

Ključni akcionari

Vlasnik Vienna Insurance Group ima 100% redovnih akcija i 100% prioritetnih dionica.

Najveći dio reosiguranja u neživotu Društvo predaje se u VIG Holding Vienna i WIENER RE Beograd.

Ključno rukovođstvo

Ključno rukovođstvo obuhvata članove Upravnog odbora i Izvršnog odbora.

Naknade članovima Upravnog odbora iznosile su 422 hiljade KM (2015.: 1.553 hiljade KM), te su se sastojale od bruto naknada uključujući kratkoročne i dugoročne naknade, redovnu platu, ukalkulisane bonuse, penzione naknade i ostale naknade vezane za penzionisanje.

Sljedeći iznosi predstavljaju rezultat transakcija sa povezanim licima:

Grupa 2016.	Imovina '000 KM	Obaveze '000 KM	Prihodi '000 KM	Troškovi '000 KM
<i>Ključni zaposlenici (uključujući bonuse)</i>	1	22	3	465
<i>Matično društvo</i>				
Vienna Insurance Group	-	563	-	211
<i>Povezana društva</i>				
Wiener Re Beograd	9.042	840	3.352	10.859
VIG HOLDING Wien	4.824	4.874	4.951	5.158
VIG Re Prague	8	44	70	167
	13.875	6.343	8.376	16.860
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Društvo 2016.	Imovina '000 KM	Obaveze '000 KM	Prihodi '000 KM	Troškovi '000 KM
<i>Ključni zaposlenici (uključujući bonuse)</i>	-	22	3	422
<i>Matično društvo</i>				
Vienna Insurance Group	-	563	-	211
<i>Podružnice</i>				
Jahorina Auto d.o.o.	-	27	32	772
<i>Povezana društva</i>				
Wiener Re Beograd	9.042	840	3.352	10.859
VIG HOLDING Wien	4.824	4.874	4.951	5.158
VIG Re Prague	8	44	70	167
	13.874	6.370	8.408	17.589
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji

31. decembar 2016.

1.37 Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Grupa 2015.	Imovina '000 KM	Obaveze '000 KM	Prihodi '000 KM	Troškovi '000 KM
<i>Ključni zaposlenici (uključujući bonuse)</i>	19	1.088	-	1.610
<i>Matično društvo</i>				
Vienna Insurance Group	-	356	-	128
<i>Povezana društva</i>				
Wiener Re Beograd	10.975	878	2.912	9.194
VIG HOLDING Wien	4.790	4.855	5.585	5.889
VIG Re Prague	-	22	39	61
	<u>15.784</u>	<u>7.199</u>	<u>8.536</u>	<u>16.882</u>
	<u><u>15.784</u></u>	<u><u>7.199</u></u>	<u><u>8.536</u></u>	<u><u>16.882</u></u>
Društvo 2015.	Imovina '000 KM	Obaveze '000 KM	Prihodi '000 KM	Troškovi '000 KM
<i>Ključni zaposlenici (uključujući bonuse)</i>	19	1.088	-	1.553
<i>Matično društvo</i>				
Vienna Insurance Group	-	356	-	128
<i>Podružnice</i>				
Jahorina Auto d.o.o.	-	10	33	733
<i>Povezana društva</i>				
Wiener Re Beograd	10.975	878	2.912	9.194
VIG HOLDING Wien	4.790	4.855	5.585	5.889
VIG Re Prague	-	22	39	61
	<u>15.784</u>	<u>7.209</u>	<u>8.569</u>	<u>17.558</u>
	<u><u>15.784</u></u>	<u><u>7.209</u></u>	<u><u>8.569</u></u>	<u><u>17.558</u></u>

1.38 Upravljanje finansijskim rizicima

U transakcijama finansijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima finansijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika, zajedno sa sažetkom načina na koje Grupa upravlja tim rizikom, opisan je u nastavku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je definisan kao efekat promjena u tržišnim cijenama izvještaja o ukupnom prihodu i izvještaju o finansijskoj poziciji Grupe. Osnovni faktori rizika uključuju:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u deviznom kursu
- rizik kamatnih stopa – rizik da će se fer vrijednost ili budući tokovi gotovine finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu (osim fluktuacija koje proizilaze iz valutnog kursa i kamatne stope), bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegovog izdavaoca ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak, već i potencijalni dobitak.

Usklađivanje imovine i obaveza

Grupa aktivno upravlja svojom imovinom te koristi pristupe koji uravnotežuju kvalitet, diverzifikaciju, usklađivanje imovine i obaveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Cilj procesa ulaganja je optimizacija prinosa od ulaganja poslije poreza, usklađenog za rizik i ukupnog prinosa usklađenog za rizik, uz upravljanje imovinom i obavezama na osnovu novčanih tokova temeljeno na dospijecima. Uprava pregledava i odobrava ciljne portfelje na periodičnoj osnovi, utvrđuje smjernice ulaganja i limite, i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena lokalnom regulativom.

Grupa utvrđuje ciljne portfelje za svaki značajni proizvod osiguranja, što predstavlja strategije ulaganja koje se koriste kako bi se profitabilno finansirale obaveze uz prihvatljivi nivo rizika. Ove strategije uključuju ciljeve za efektivno trajanje, krivulju prinosa, osjetljivost, likvidnost, koncentraciju imovine po sektorima i kreditnu kvalitetu. Procjene korištene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polisa za obaveze iz ugovora o osiguranju se redovno pregledavaju.

Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može uticati na mogućnost Grupe da ostvari ciljeve upravljanja aktivom i pasivom.

Kamatni rizik

Izloženost Grupe tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrisana u investicionom portfelju i uzetim zajmovima. Poslovanje Grupe je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim razdobljima ili u različitim iznosima.

Grupa je, takođe, izložena riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizilaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen s obzirom da većina kamatonosnih ulaganja Grupe na datum finansijskog položaja nosi fiksne kamatne stope.

Grupa nema značajnih dugovnih obaveza i kao rezultat toga, promjene kamatne stope ne utiču na nivo rezerve iz poslova osiguranja neživota, osim za rentne isplate šteta auto odgovornosti koje na datum bilansa nisu značajne. Matematička rezerva životnog osiguranja je diskontovana stopom nižom od tehničke kamate i maksimalne stope propisane od strane Agencije.

1.38 Upravljanje finansijskim rizicima

Kamatni rizik (nastavak)

Iz toga slijedi da promjene u vrijednostima ulaganja koje se mogu povezati sa kamatnom stopom neće biti djelimično ublažene pratećim promjenama u ekonomskim vrijednostima rezervi koje se djelimično prebijaju.

Grupa prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja svoje imovine i obaveza.

Prema ugovorima o osiguranju, od Grupe se traži da obračuna kamate po stopama od 2,5% do 3% godišnje na plaćene premije iz polisa životnog osiguranja za isplatu iznosa osiguranicima po isteku takvih polisa osiguranja i trenutno se ne može zaštititi od buduće fluktuacije kamatne stope kojoj će biti izložena kroz ulaganja za pokriće rezervi za ugovore o osiguranju.

U Bilješki 1.40 objavljene su efektivne kamatne stope i analiza promjene kamatnih stopa na datum finansijskog položaja za finansijsku imovinu Grupe u okviru MRS-a 39. Tehničke kamatne stope za proizvode životnog osiguranja objavljene su u Bilješki 1.6. Objavljivanje osjetljivosti na rizik promjene u kamatnim stopama nije praktično.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena u tržišnim cijenama, bilo da su ove promjene izazvane faktorima specifičnim za pojedinačni instrument ili njegovog emitenta ili faktorima koji utiču na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Valutni rizik

Grupa je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjena u kursu strane valute. Izloženost riziku promjene kursa na dan bilansa je minimalna. Imovina i obaveze Grupe, sa izuzetkom neznatnog udjela sredstava na tekućim računima kod banaka i matematičke rezerve koje su vezane za EUR, su denominovane u KM. Vezanost KM za EUR je fiksna te se očekuje da će ostati fiksna. Stoga se smatra da nije potrebno računati osjetljivost na promjenu kursa. U bilješki 1.41 objavljene su analiza finansijske imovine i finansijskih obaveza po stranim valutama na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

Kreditni rizik

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja bez uzimanja u obzir bilo kojeg jemstva ili drugog poboljšanja kredita je kako slijedi:

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2016.	2015.	2016.	2015.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Novac i novčani ekvivalenti	1.034	544	1.023	490
Depoziti kod banaka	6.907	9.670	6.907	9.670
Depoziti kod drugih institucija	588	615	588	615
Dužničke hartije od vrijednosti	22.120	14.516	22.120	14.516
Kreditni zaposlenim	259	359	184	268
Potraživanja po ugovorima o osiguranju	3.201	3.571	3.201	3.571
Ostala potraživanja, neto	1.645	1.374	1.468	1.255
	35.754	30.649	35.491	30.385

1.38 Upravljanje finansijskim rizicima

Kreditni rizik (nastavak)

U toku svog redovnog poslovanja Grupa je izložena kreditnom riziku. Kreditni rizik je definisan kao rizik da će jedna strana u finansijskom instrumentu izazvati finansijski gubitak drugoj strani ne oslobađajući od obaveze. To obično proizilazi iz štetnih promjena u sposobnosti zajmoprimca da otplati dug. Maksimalna izloženost Grupe kreditnom riziku je predstavljena knjigovodstvenom vrijednošću finansijske imovine.

Uprava je donijela kreditnu politiku i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku. Za sve osiguranike rade se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim kreditima ili njihovoj prolongaciji. Društvo je usvojilo opreznu politiku investiranja.

Grupi i Društvu nije praktično da prikaže starosnu strukturu imovine.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Grupe i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju.

Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.

Bilješka 1.39 prikazuje analizu ročnosti na datum izvještavanja za finansijska sredstva i finansijske obaveze Grupe i Društva.

U bilješci 1.21 (i) objavljene su analize ročnosti rezervi za ugovore o osiguranju Grupe i Društva.

1.39 Analiza ročnosti

Ročnost finansijske imovine i obaveza iz djelokruga MRS-a 39 za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2016. i 31. decembra 2015. prikazana je u tabelama u nastavku na osnovu preostalog ugovornog dospijeca, osim finansijske imovine raspoložive za prodaju koja je uvrštena u kategoriju „do 6 mjeseci.“ Preostala ročnost rezervi za ugovore o osiguranju prikazana je u bilješki 1.21 (h).

Grupa – 2016.	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke hartije od vrijednosti	22.120	-	-	-	-	22.120
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Depoziti kod banaka	117	2.136	4.654	-	-	6.907
Depoziti kod drugih institucija	-	-	-	-	588	588
Kreditni zaposlenim	26	26	112	64	31	259
Novac i novčani ekvivalenti	1.034	-	-	-	-	1.034
Ukupno finansijska imovina	23.297	2.162	4.766	64	619	30.908
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	(1.244)	-	(66)	-	-	(1.310)
Ukupne finansijske obaveze	(1.244)	-	(66)	-	-	(1.310)
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	22.053	2.162	4.700	64	619	29.598
Grupa – 2015.						
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke hartije od vrijednosti	14.516	-	-	-	-	14.516
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Depoziti kod banaka	-	3.780	5.890	-	-	9.670
Depoziti kod drugih institucija	-	-	-	-	615	615
Kreditni zaposlenim	33	32	152	86	56	359
Novac i novčani ekvivalenti	544	-	-	-	-	544
Ukupno finansijska imovina	15.093	3.812	6.042	86	671	25.704
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	(133)	(133)	(1.310)	-	-	(1.576)
Ukupne finansijske obaveze	(133)	(133)	(1.310)	-	-	(1.576)
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	14.960	3.679	4.732	86	671	24.128

1.39 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo – 2016.	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke hartije od vrijednosti	22.120	-	-	-	-	22.120
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Depoziti kod banaka	117	2.136	4.654	-	-	6.907
Depoziti kod drugih institucija	-	-	-	-	588	588
Kreditni zaposlenim	22	22	88	40	12	184
Novac i novčani ekvivalenti	1.023	-	-	-	-	1.023
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijska imovina	23.282	2.158	4.742	40	600	30.822
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	(391)	-	-	-	-	(391)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupne finansijske obaveze	(391)	-	-	-	-	(391)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	22.891	2.158	4.742	40	600	30.431
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Društvo – 2015.						
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke hartije od vrijednosti	14.516	-	-	-	-	14.516
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Depoziti kod banaka	-	3.780	5.890	-	-	9.670
Depoziti kod drugih institucija	-	-	-	-	615	615
Kreditni zaposlenim	29	28	129	63	19	268
Novac i novčani ekvivalenti	490	-	-	-	-	490
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijska imovina	15.035	3.808	6.019	63	634	25.559
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	-	-	(391)	-	-	(391)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupne finansijske obaveze	-	-	(391)	-	-	(391)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	15.035	3.808	5.628	63	634	25.168
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.40 Analiza promjene kamatnih stopa

Tabele u nastavku prikazuju finansijsku imovinu i finansijske obaveze Grupe i Društva iz djelokruga MRS-a 39, analizirane prema razdobljima promjene kamatnih stopa koje se određuju na osnovu preostalog ugovornog dospijeća i ugovornog razdoblja promjene kamatnih stopa.

Tablice u nastavku prikazuju procjenu Uprave o izloženosti riziku promjene kamatnih stopa za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2016. i 31. decembra 2015. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju, ali uzevši u obzir pretpostavke o kamatnim stopama na kojima se zasniva izračun matematičke rezerve (bilješka 1.6), pokazuju izvjesnu osjetljivost dobiti Grupe i Društva na kretanja kamatnih stopa. Na dobit će, takođe, uticati i valutna struktura imovine, obaveza te kapitala i rezervi.

Grupa – 2016.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	5 godina	kamatno		
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Dužničke hartije od vrijednosti	2,07%	22.120	-	-	-	-	-	22.120	22.120
Zajmovi i potraživanja									
Depoziti kod banaka	3,43%	117	2.136	4.654	-	-	-	6.907	6.907
Depoziti kod drugih institucija	4,91%	-	-	-	-	588	-	588	588
Kreditni zaposlenim	2,50%	26	26	112	64	31	-	259	259
Novac i novčani ekvivalenti	0,04%	1.034	-	-	-	-	-	1.034	1.034
Ukupna finansijska imovina		23.297	2.162	4.766	64	619	-	30.908	30.908
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	5,75%	(1.244)	-	(66)	-	-	-	(1.310)	(1.310)
Ukupne finansijske obaveze		(1.244)	-	(66)	-	-	-	(1.310)	(1.310)
Kamatna neusklađenost		22.053	2.162	4.700	64	619	-	29.598	29.598
Grupa – 2015.									
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Dužničke hartije od vrijednosti	2,04%	14.516	-	-	-	-	-	14.516	14.516
Zajmovi i potraživanja									
Depoziti kod banaka	4,06%	-	3.780	5.890	-	-	-	9.670	9.670
Depoziti kod drugih institucija	4,91%	-	-	-	-	615	-	615	615
Kreditni zaposlenim	2,50%	33	32	152	86	56	-	359	359
Novac i novčani ekvivalenti	0,03%	544	-	-	-	-	-	544	544
Ukupna finansijska imovina		15.093	3.812	6.042	86	671	-	25.704	25.704
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	5,85%	(133)	(133)	(1.310)	-	-	-	(1.576)	(1.576)
Ukupno finansijske obaveze		(133)	(133)	(1.310)	-	-	-	(1.576)	(1.576)
Kamatna neusklađenost		14.960	3.679	4.732	86	671	-	24.128	24.128

Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji

31. decembar 2016.

1.40 Analiza promjene kamatne stope (nastavak)

Društvo – 2016.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno		
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Dužničke hartije od vrijednosti	2,07%	22.120	-	-	-	-	-	22.120	22.120
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Kreditni zaposlenicima	2,50%	22	22	88	40	12	-	184	184
Depoziti kod banaka	3,43%	117	2.136	4.654	-	-	-	6.907	6.907
Depoziti kod drugih institucija	4,91%	-	-	-	-	588	-	588	588
Novac i novčani ekvivalenti	0,04%	1.023	-	-	-	-	-	1.023	1.023
		<u>23.282</u>	<u>2.158</u>	<u>4.742</u>	<u>40</u>	<u>600</u>	<u>-</u>	<u>30.822</u>	<u>30.822</u>
Ukupna finansijska imovina									
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	5,75%	(391)	-	-	-	-	-	(391)	(391)
Ukupne finansijske obaveze									
-		<u>(391)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(391)</u>	<u>(391)</u>
Kamatna neusklađenost		<u>22.891</u>	<u>2.158</u>	<u>4.742</u>	<u>40</u>	<u>600</u>	<u>-</u>	<u>30.431</u>	<u>30.431</u>
Društvo – 2015.									
	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno	'000 KM	'000 KM
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Dužničke hartije od vrijednosti	2,04%	14.516	-	-	-	-	-	14.516	14.516
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Kreditni zaposlenicima	2,5%	29	28	129	63	19	-	268	268
Depoziti kod banaka	4,06%	-	3.780	5.890	-	-	-	9.670	9.670
Depoziti kod drugih institucija	4,91%	-	-	-	-	615	-	615	615
Novac i novčani ekvivalenti	0,03%	490	-	-	-	-	-	490	490
		<u>15.035</u>	<u>3.808</u>	<u>6.019</u>	<u>63</u>	<u>634</u>	<u>-</u>	<u>25.559</u>	<u>25.559</u>
Ukupna finansijska imovina									
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	5,75%	-	-	(391)	-	-	-	(391)	(391)
Ukupne finansijske obaveze									
-		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(391)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(391)</u>	<u>(391)</u>
Kamatna neusklađenost		<u>15.035</u>	<u>3.808</u>	<u>5.628</u>	<u>63</u>	<u>634</u>	<u>-</u>	<u>25.168</u>	<u>25.168</u>

1.41 Analiza valutne pozicije

Valutna struktura finansijske imovine i obaveza za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2016. i 31. decembra 2015. godine prikazani su u nastavku:

Grupa 2016.	EURO	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>			
Dužničke hartije od vrijednosti –Državne obveznice	-	22.120	22.120
<i>Zajmovi i potraživanja</i>			
Depoziti kod banaka	450	6.457	6.907
Depoziti kod drugih institucija	-	588	588
Kreditni zaposlenim	-	259	259
Novac i novčani ekvivalenti	18	1.016	1.034
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupna finansijska imovina	468	30.440	30.908
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Uzeti zajmovi	(1.310)	-	(1.310)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Valutni rizik	(842)	30.440	29.598
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Grupa 2015.			
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>			
Dužničke hartije od vrijednosti –Državne obveznice	-	14.516	14.516
<i>Zajmovi i potraživanja</i>			
Depoziti kod banaka	4.231	5.439	9.670
Depoziti kod drugih institucija	-	615	615
Kreditni zaposlenim	-	359	359
Novac i novčani ekvivalenti	121	423	544
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupna finansijska imovina	4.352	21.352	25.704
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Uzeti zajmovi	(1.576)	-	(1.576)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Valutni rizik	2.776	21.352	24.128
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.41 Analiza valutne pozicije (nastavak)

	EURO	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Društvo 2016.			
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>			
Dužničke hartije od vrijednosti – Državne obveznice	-	22.210	22.210
<i>Zajmovi i potraživanja</i>			
Depoziti kod banaka	450	6.457	6.907
Depoziti kod drugih institucija	-	588	588
Kreditni zaposlenim	-	184	184
Novac i novčani ekvivalenti	18	1.005	1.023
Ukupna finansijska imovina	468	30.444	30.912
Uzeti zajmovi	(391)	-	(391)
Valutni rizik	77	30.444	30.521
Društvo 2015.			
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>			
Dužničke hartije od vrijednosti – Državne obveznice	-	14.516	14.516
<i>Zajmovi i potraživanja</i>			
Depoziti kod banaka	4.231	5.439	9.670
Depoziti kod drugih institucija	-	615	615
Kreditni zaposlenim	-	268	268
Novac i novčani ekvivalenti	121	369	490
Ukupna finansijska imovina	4.352	21.207	25.559
Uzeti zajmovi	(391)	-	(391)
Valutni rizik	3.961	21.207	25.168

1.42 Upravljanje kapitalom

Društva za osiguranje su dužna da raspoložu odgovarajućim kapitalom s obzirom na obim i vrste poslova osiguranja koje obavlja kao i rizike kojima je izloženo kod obavljanja tih poslova.

Kapital društva, u skladu sa Pravilnikom o elementima i kontroli margine solventnosti društva za osiguranje u Republici Srpskoj („Pravilnik“), čini osnovni kapital i dodatni kapital umanjeno za odbitne stavke.

Zbir osnovnog kapitala i dodatnog kapitala predstavlja garantni fond društva. Garantni fond mora predstavljati jednu trećinu margine solventnosti.

Kapital društva ne može biti manji od sljedeće tri kategorije:

- a. margine solventnosti;
- b. 1/3 margine solventnosti;
- c. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama člana 53 stav 2 Zakona o društvima za osiguranje („Zakon“).

Garantni fond društva ne može biti manji od:

1. 1/3 margine solventnosti;
2. minimalnog iznosa garantnog fonda propisanog odredbama članka 53 Zakona.

Društvo	Neživot		Život	
	2016. '000 KM	2015. '000 KM	2016. '000 KM	2015. '000 KM
Osnovni kapital	9.035	8.485	3.071	3.307
Dodatni kapital	-	-	-	-
Garantni fond	9.035	8.485	3.071	3.307
Odbitne stavke	(1.698)	(2.621)	-	-
Kapital	7.337	5.864	3.071	3.307
Margina solventnosti	3.948	4.026	399	166
1/3 margine solventnosti	1.316	1.342	133	55
Minimalni garantni fond	5.000	5.000	3.000	3.000
Višak/(manjak) kapitala preko minimalnog garantnog fonda	2.337	864	71	307
Višak kapitala preko margine solventnosti	3.389	1.838	2.672	3.141

1.43 Mjerenje fer vrijednosti

1.43.1 Imovina i obaveze po hijerarhiji fer vrijednosti

Tabela u nastavku daje pregled imovine i obaveza koje su mjerene i priznate po fer vrijednosti na dan 31. decembra 2016.

Grupa	Nivo 1 KM '000	Nivo 2 KM '000	Nivo 3 KM '000	Ukupno KM'000
Mjerenje fer vrijednosti koje se redovno ponavlja				
Finansijska imovina				
Dužničke HOV – državne obveznice – listane	22.120	-	-	22.120
Ukupno finansijska imovina	22.120	-	-	22.120
Nefinansijska imovina				
Investicione nekretnine	-	-	8.726	8.726
Ukupno nefinansijska imovina	-	-	8.726	8.726
Mjerenje fer vrijednosti koje se ne ponavlja redovno				
Zemljište i objekti	-	-	3.889	3.889
Ukupno zemljište i objekti	-	-	3.889	3.889
Društvo				
Mjerenje fer vrijednosti koje se redovno ponavlja				
Finansijska imovina				
Dužničke HOV – državne obveznice – listane	22.120	-	-	22.120
Ukupno finansijska imovina	22.120	-	-	22.120
Nefinansijska imovina				
Investicione nekretnine	-	-	8.726	8.726
Ukupno nefinansijska imovina	-	-	8.726	8.726
Mjerenje fer vrijednosti koje se ne ponavlja redovno				
Zemljište i objekti	-	-	2.846	2.846
Ukupno zemljište i objekti	-	-	2.846	2.846

1.43 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

1.43.1 Imovina i obaveze po hijerarhiji fer vrijednosti (nastavak)

Tabela u nastavku daje pregled imovine i obaveza koje su mjerene i priznate po fer vrijednosti na dan 31. decembra 2015.

Grupa	Nivo 1 KM '000	Nivo 2 KM '000	Nivo 3 KM '000	Ukupno KM'000
Mjerenje fer vrijednosti koje se redovno ponavlja				
Finansijska imovina				
Dužničke HOV – državne obveznice – listane	14.516	-	-	14.516
Ukupno finansijska imovina	14.516	-	-	14.516
Nefinansijska imovina				
Investicione nekretnine	-	-	10.507	10.507
Ukupno nefinansijska imovina	-	-	10.507	10.507
Mjerenje fer vrijednosti koje se ne ponavlja redovno				
Zemljište i objekti	-	-	4.467	4.467
Ukupno zemljište i objekti	-	-	4.467	4.467
Društvo	Nivo 1 KM '000	Nivo 2 KM '000	Nivo 3 KM '000	Ukupno KM '000
Mjerenje fer vrijednosti koje se redovno ponavlja				
Finansijska imovina				
Dužničke HOV – državne obveznice – listane	14.516	-	-	14.516
Ukupno finansijska imovina	14.516	-	-	14.516
Nefinansijska imovina				
Investicione nekretnine	-	-	10.507	10.507
Ukupno nefinansijska imovina	-	-	10.507	10.507
Mjerenje fer vrijednosti koje se ne ponavlja redovno				
Zemljište i objekti	-	-	3.405	3.405
Ukupno zemljište i objekti	-	-	3.405	3.405

1.43 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

1.43.1 Imovina i obaveze po hijerarhiji fer vrijednosti (nastavak)

Nivo 3 fer vrijednosti Grupa angažuje eksterne i nezavisne procjenitelje, koji imaju odgovarajuće priznate profesionalne kvalifikacije i iskustva na lokacijama i sa kategorijama imovine koja se procjenjuje.

Nezavisni procjenitelji utvrđuju fer vrijednost portfelja investicionih nekretnina Grupe na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda, a fer vrijednost zemljišta i objekata Grupe klasifikovanih kao nekretnine i oprema, utvrđuje se svake tri godine.

Fer vrijednost investicionih nekretnina i zemljišta i objekata je kategorizovana kao Nivo 3 fer vrijednosti na osnovu ulaznih podataka korištenih za tehniku procjene vrijednosti.

Naredna tabela prikazuje usklađivanje početnih i krajnjih salda za Nivo 3 fer vrijednosti, uključujući iznose nerealizovanih dobitaka ili gubitaka za period koji se može pripisati promjenama nerealizovanih dobitaka ili gubitaka:

Grupa	Investicione nekretnine KM'000	Zemljište i objekti KM '000	Ukupno KM '000
Stanje na dan 1. januara 2016.	10.507	4.467	14.974
Nabavke	-	32	32
Aktiviranje investicionih nekretnina	179	-	179
Prodaja	(481)	(464)	(945)
Troškovi amortizacije	-	(69)	(69)
-Promjene u fer vrijednosti (nerealizovana)	(1.479)	(77)	(1.556)
Prenos iz vanbilansa	-	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	8.726	3.889	12.615
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Društvo	Investicione nekretnine KM'000	Zemljište i objekti KM '000	Ukupno KM '000
Stanje na dan 1. januara 2016.	10.507	3.405	13.912
Nabavke	-	32	32
Reklasifikacija	179	-	179
Prodaja	(481)	(464)	(945)
Troškovi amortizacije	-	(50)	(50)
-Promjene u fer vrijednosti (nerealizovana)	(1.479)	(77)	(1.556)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	8.726	2.846	11.572
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.43 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

1.43.1 Imovina i obaveze po hijerarhiji fer vrijednosti (nastavak)

Grupa	Investicione nekretnine KM'000	Zamljište i objekti KM '000	Ukupno KM '000
Stanje na dan 1. januara 2015.	8.582	7.299	15.881
Nabavke	82	235	317
Transfer sa nekretnina i opreme	2.015	(2.015)	-
Otpisi/otuđenja	(62)	(59)	(121)
Troškovi amortizacije	-	(103)	(103)
-Promjene u fer vrijednosti (nerealizovana)	(152)	(890)	(1.042)
Prenos iz vanbilansa	42	-	42
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2015.	10.507	4.467	14.974
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Društvo	Investicione nekretnine KM'000	Zemljište i objekti KM '000	Ukupno KM '000
Stanje na dan 1. januara 2015.	8.582	6.353	14.935
Nabavke	82	50	132
Reklasifikacija	2.015	(2.015)	-
Otpisi/otuđenja	(62)	(11)	(73)
Troškovi amortizacije	-	(82)	(82)
Promjene u fer vrijednosti (nerealizovana)	(152)	(890)	(1.042)
Prenos iz vanbilansa	42	-	42
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2015.	10.507	3.405	13.912
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Tehnika vrednovanja i značajni ulazni podaci

Naredna tabela prikazuje tehniku vrednovanja koja se koristi u mjerenju fer vrijednosti investicionih nekretnina i zemljišta i objekata, kao i značajne korištene faktore.

Tehnika vrednovanja

Tehnika troška i pristup kapitalizacije prihoda: Grupa obje tehnike uzima u obzir i usklađuje i ponderiše procjene po svakoj tehnici na osnovu svoje procjene koju bi koristili učesnici na tržištu. Tehnika troška uzima u obzir trenutne troškove zamjene. Metod kapitalizacije prihoda se zasniva na procijenjenom neto prihodu iz poslovanja ostvarenom tom imovinom podijeljeno sa stopom kapitalizacije.

Značajni ulazni podaci

- Stopa kapitalizacije (5 – 8%)
- Procijenjene vrijednosti zakupa

1.43 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

1.43.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu mjereni po fer vrijednosti

Grupa	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2016.	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000
Imovina					
Depoziti kod banaka i drugih institucija	-	7.495	-	7.495	7.495
Zajmovi zaposlenim	-	-	259	259	259
Novac i novčani ekvivalenti	1.034	-	-	1.034	1.034
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	1.034	7.495	259	8.788	8.788
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze					
Uzeti zajmovi	1.310	-	-	1.310	1.310
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1.310	-	-	1.310	1.310
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Društvo					
31. decembar 2016.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000
Imovina					
Depoziti kod banaka i drugih institucija	-	7.495	-	7.495	7.495
Zajmovi zaposlenim	-	-	184	184	184
Novac i novčani ekvivalenti	1.023	-	-	1.023	1.023
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	1.023	7.495	184	8.702	8.702
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze					
Uzeti zajmovi	391	-	-	391	391
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	391	-	-	391	391
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.43 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

1.43.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Grupa	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2015.	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000
Imovina					
Depoziti kod banaka i drugih institucija	-	10.285	-	10.285	10.285
Zajmovi zaposlenim	-	-	359	359	359
Novac i novčani ekvivalenti	544	-	-	544	544
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	544	10.285	359	11.188	11.188
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze					
Uzeti zajmovi	1.576	-	-	1.576	1.576
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1.576	-	-	1.576	1.576
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Društvo					
31. decembar 2015.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000	KM '000
Imovina					
Depoziti kod banaka i drugih institucija	-	10.285	-	10.285	10.285
Zajmovi zaposlenim	-	-	268	268	268
Novac i novčani ekvivalenti	490	-	-	490	490
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	490	10.285	268	11.043	11.043
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze					
Uzeti zajmovi	391	-	-	391	391
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	391	-	-	391	391
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.43 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

1.43.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata korištene su sljedeće metode i pretpostavke, te primjenjivana sljedeća ograničenja:

Depoziti kod banaka i drugih institucija

Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljem temelji se na gotovinskim tokovima diskontovanim trenutno ponuđenim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospelja. S obzirom na to da većina depozita Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena vrijednost tih depozita Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti. Nije praktično izračunati fer vrijednost depozita s fiksnim kamatnim stopama.

Zajmovi zaposlenim

Zajmovi zaposlenim su izraženi po amortizovanom trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti. Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata znatno ne razlikuje od njihove fer vrijednosti, pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Novac i novčani ekvivalenti

Knjigovodstvena vrijednost novca i novčanih ekvivalenata se generalno smatra približnom njihovoj fer vrijednosti.

Uzeti zajmovi

Veći dio dugoročnih uzetih zajmova Grupe nema kotiranu tržišnu cijenu te se fer vrijednost procjenjuje kao sadašnja vrijednost budućih gotovinskih tokova diskontovanih kamatnim stopama dostupnim Grupi na datum izvještavanja, za novi uzeti zajam sličnog tipa i preostale ročnosti. Takođe, s obzirom da većina dugoročnih uzetih zajmova Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena im je vrijednost približno jednaka fer vrijednosti.